

14957

രാഖി ഭവാനി



9 (58)

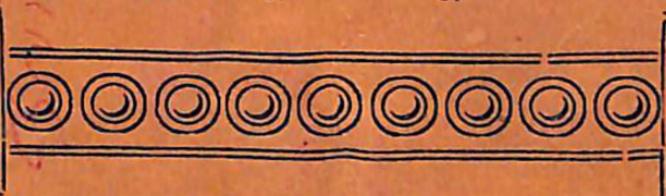
മുഹമ്മദ് അലി
അമുൻ, കുട്ടിക്കു
രു



ഗൗമകത്താ:

കണ്ണയു കണ്ണക്കുന്നിനായർ.

ഡി. എ. ഡി. എ



രാണി ഭവാനി.

ഗ്രന്ഥക്കാജി:

കുള്ളായു കുമതുഖ്യിനായർ.



THE KERALAVILASAM PRESS,

TRICHUR.

1108.

മുഖ്യ ര .

പ്രതിസ്ഥാനിയായ റാജിഭവാനിയുടെ ഈ ചെ
റിയ ജീവചരിത്രം കേരളത്തിലെ ബാലികാബാലവില്ലോ
അംഗീകളുടെ ഉപദേശങ്ങളിനാവേണ്ടി എഴുതിക്കൂട്ടിയാണ്.
മഹാന്മാരണങ്ങളും മഹതികളുടെയും ജീവചരിത്രം—പ്രഭ്രംഗി
ച്ച് ഇന്ത്യാമാതാവിന്റെ പുന്നസന്തായങ്ങളുടെ ജീവച
രിത്രം — ബാലികാബാലമാരണ കോമളവ്രദ്ധയങ്ങളിൽ
സ്വദേശങ്ങൾ സ്വദേശങ്ങളിനു ഉന്നതി വരുത്താൻ ഒളി
ആരുമാ, ജീവികളിൽ ദൈ മതലായ സർക്കളണങ്ങളെ അം
കരിപ്പിക്കുന്നതാണുന്നാജ്ഞതിനു തക്കമില്ല. കേരളത്തിലെ
ബാലികമാർ പ്രഭ്രംഗിച്ചും ഈ പുന്നകം വായിച്ചും വാ
ക്കിരാണിയുടെ സർക്കളണങ്ങളിൽ എത്തക്കിലും കണ്ണിയേ
അംഗകരിക്കുന്നതായാൽ ഞാൻ കൃതാത്മകായിത്തുടരുന്ന
താണ്.

1108 കാം 10-ാം }

ശ്രീവപ്പത്രം. } ഗമകത്വ
കണ്ണായു കണ്ണായായർ.

രാണി ഭവാനി.

ക്രി. 10 അലപ്പുരാധം.

പദ്മാനഭി വലിയ ഒരു നദിയാണ്. വഷ്ടിക്കാല തും ബലാരമായ മഴ കോരിച്ചുവരിയ്ക്കേണ്ടി തും നദിയുടെ മരകൾ കാണാൻ കഴിയുന്നതല്ല. അക്കാലത്തു കൊട്ട കാറിച്ചു് അതിന്റെ തുഞ്ചാഗാളുമുള്ള ഏറു മരങ്ങളാണ് പുഴക്കിച്ചിന്നും പുടയിൽക്കൂട്ടുകളിലും പോകുന്നത്! ഏറു ചീടുകളാണ് വീണപോകുന്നത്! അതിന്റെ പ്രധാനകാശം ഏറു ഉംജകളാണ് മുങ്ഗിപ്പോകുന്നത്! തും നദി സർപ്പനാശത്തിയാണെന്നുണ്ടെന്നു പറയാം.

അതിന്റെ തുടങ്ങലാഗാമി പുരാതനായ ഒരു ദിവ നാം ഉണ്ട്. അതിന്റെ പേര് രാമചുരം എന്നാണ്. ഇപ്പോൾ ഗ്രാമത്തിലെ രാജസ്ഥാഖി എന്ന വിളിച്ചുവാനാണ്. അതിന്റെ സമീപത്തുകൂടി യീണു ഒരു തത്ത് പോകുന്നുണ്ട്. അതു അരയേക്കും ഗ്രാമങ്ങളിൽക്കൂട്ടും അരയേക്കും വയലുകളിൽക്കൂട്ടും വളഞ്ഞുപോകുന്നു. അതിന്റെ പേര് നാടകര രാജസ്ഥാഖിവിരുത്ത് എന്നാണ്. ഇപ്പോൾ തും നീരുണ്ട് കല്പിട്ടിച്ചു് ഉംപ്പിച്ചിട്ടില്ലതാണ്. ഇപ്പോൾ രാപ്പുകൾ ഒരുപോലെ ഏറു കാളിവണ്ണികളിലും കിതിരവണ്ണികളിലും മോട്ടാർക്കാർകളിലും അഞ്ച് തും നീരുണ്ടിന്തുകൂടും പോകുന്നത് എന്നതിനു ക

ഞകില്ലു. എന്നാൽ മറ്റ് അഭിനൈതനയ്ക്കായിരുന്നു. ഈ പത്രക്കാല്പന്നരികഴച്ചുവു കൊള്ളൽക്കാരുടെ ഭയംകൊണ്ടു ഈ നിരന്തരിൽക്കൂട്ടു തനിക്കെ സമ്പര്ക്കാർക്ക് ജനങ്ങൾക്കു ദേഹത്തിൽനിന്നും.

ഈ നിരന്തരിനു അഭിക്കത്തായി ഒരു വലിയ ഗ്രാമം ഉണ്ട്. അനിലുള്ള തോട്ടങ്ങളിൽ അനേകം തെങ്ങുകൾ മലസ്ഥലിയോടുകൂടി നില്ക്കുന്നുണ്ട്. പുംബയും കുമ്മരി കുറാ സൂക്ഷിച്ചുനാ മട്ടിൽ ഒരു പഴയ കുമ്മരം ഉണ്ട്. അതി കുറാ ഗ്രാഫും ഗ്രംപ്രേതാടക്കുടി പൊക്കാതിൽ നില്ക്കുന്നുണ്ട്. ഈ ഗ്രാമത്തിന്റെ പേര് പുണ്ണിയാ എന്നാണ്. ഇപ്പോൾ ഈ ഗ്രാമം കാട്ടപിടിച്ചുകുംക്കുന്നു. അതിലെ വലിയ തടാകങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ നിന്മലമായ ജലം വെ തിരുത്തു തിരുതാളങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നില്ല. തടാകങ്ങളുടെ ചുറവുള്ള പുതോട്ടങ്ങൾ പുനിലാവോ പണ്ടാന്തര പ്രോഡി ശോഭിക്കുന്നില്ല. രാജധാനിയുടെ മുകളിൽ സു ഗന്ധാരതലാക്കാണ്ടു നിറന്തര തീപ്പങ്ങൾ ശോഭിക്കുന്നില്ല. സിംഹദോരത്തിൽ കോപ്പൻിന്തെ സെസന്റ്രങ്ങൾ അണി നിന്നു കാണപ്പെടുന്നില്ല. കൂദാശയ്ക്കുത്തനിനു വിദ്യാ ത്രികൾ ശാസ്ത്രം പറിക്കാനായി വരുന്നില്ല. എന്നാൽ നാനാരാധാരാജാവിന്റെ കാലഞ്ഞ പുണ്ണിയതനെന്നു യിരുന്നു രാജധാനി. ഈ രാജവംശം വളരെ കീർത്തിപ്പെട്ട കൂതായിരുന്നു. പുണ്ണിയയുടെ ധനസ്ഥലിയേയും മഹിമ യേയും വിദ്യാസന്ധ്യാദനതാല്പത്തുകൂടിപ്പാറി കേൾക്കാത്ത വർ ബുംഗാളത്തിൽ ആകമില്ലായിരുന്നു. ഓദ്ദോയ കാ മദ്ദവൻകു പുതുനാരാധ രാമജീവന്റെ, രാഘവന്റെ, വിജ്ഞാമൻ മുതലായവർ പുണ്ണിയാരാജധാനിയിൽ വിദ്യാ

ഭ്രാഹ്മ ചെങ്കുങ്കൻ. കാലക്രമത്തിൽ രഘുനാഥൻറെ അശാഖാധാരണാധാരിയായ തീക്ഷ്ണംബുദ്ധി എല്ലാവരത്തോടും പ്രശ്നി തീർക്കുന്നതു. ഈ സംഗതി രാജാവിന്റെ മനസ്സിലും തീരുമായി. രഘുനാഥൻ സംസ്കൃതത്താശയിലും പാഠസ്ഥാപനയിലും നല്ല പാണ്ഡിത്യം ദേശികനിൽക്കേണ്ട എന്ന രാജാവിന്റെ വോല്പമായപ്പോൾ അദ്ദേഹം രഘുനാഥന്റെ സക്കാരിൻകീഴിൽ ഒരു ഉദ്ദ്രോഗം കൊടുത്തു.

അക്കാദാലത്തു ഭാതവഷ്ടാ ഭരിച്ചിരുന്നതു മൊറാളിന്മാരിൽനാണ്. അരബ്ദപ്പാർസി രാജ്യാ കിട്ടാൻഡവണ്ടി തന്റെ പുഡ്യപിതാവായ ഹാജിമഹാത്മ ആഗ്രഹക്കോട്ടക്കിൽ തടവു കാരണായി പാപ്പിക്കേണ്ടും തന്റെ സഹമാദരണയും അവന്റെ മക്കളും വധം കൂടുകയുംചെയ്തു. മൊറാളിരാജാവംശത്തിന്റെ ചുട്ടുപാശക്കാണ്ട് തില്ലിഞ്ചുടെ സിംഹാസനം രക്ഷവെന്നുമായി ഭവിച്ചു. അശാഖാലത്തു വംഗാളത്തിലെ നവാഖ് മിശ്രകലിവാൻ ആയിരുന്നു. വംഗാളത്തിലെ മുതലെടപ്പു പിരിച്ചു കണക്കു വെച്ചുണ്ടെ ചുമതല നവാഖിനായിരുന്നു. വംഗാളത്തിലെ രാജാക്കന്നമാരം പ്രക്കരജ്ഞം നവാഖിന്റെ കീഴിലിലാക്കിരുന്നു. അവർ മുഖിമാനാക്കാ മിച്ചക്കന്നമായ കാരോയന്തരത്തോടു തങ്ങളിടെ പ്രതിക്രിയികളായി നവാഖിന്റെ രാജാധാരിയിൽ പാപ്പിച്ചിരുന്നു. രാജാക്കന്നമാരത്തോടും പ്രക്കരജ്ഞമാരത്തോടും മാത്രവും ധനവും ഈ പ്രതിക്രിയികളിടെ കൂടുംലാക്കിരുന്നു. സ്വല്പിമാനായ രഘുനാഥൻ പുണ്ണിയാ രാജാവിന്റെ പ്രതിനിധിയായി വംഗാളത്തിന്റെ തലമന്മാരായ ഡാക്കരിൽ താമസിച്ചിരുന്നു.

അവാസസിവിന്റെ ചൊറുനായ നൃജിദിപ്പാർ ബും ഗാളിത്തിലെ സുഖത്താനായിരുന്നു. അപ്രേമവും ഡാക്കിയിൽ താമസിച്ചുവോട്. അപ്രേമവും നവാ വായ മുൻഡോകളിയുംതമ്മിൽ വിരോധമായിരുന്നു. ഡാക്കിയിൽ താമസിക്കുന്നതു അപകടമാണൊരുക്കണ്ട് നവാ ബും മുൻഡോക്കാദ് എന്ന സ്ഥലത്തിൽ താമസമാക്കി.

അക്കാലത്തു കൊല്ലും താരു മുതലെടപ്പിന്റെ കണക്കു ചക്രവർത്തിയുടെ പ്രധാനമന്ത്രിക്ക് അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ട ഭാരാ നവാവിന്നായിരുന്നു. അതു കണക്കുകൾ പാഠി ശോധിച്ചു രണ്ടു കണക്കുമനോന്മാർ ക്ലീട്യയ്യൂർമാറു മേ ചക്രവർത്തി കണക്കു സ്വീകരിക്കുകയുള്ളൂ. സുഖത്താൻ തുടർന്നു നല്ല തക്കമാണൊന്നു കരതി കണക്കുമനോന്മാരെ യാത്രി ഇങ്ങിനെ പാഠത്തു:— “നിങ്ങൾ കണക്കുകൾ ക്ലീട്യക്കൈതോട്. അങ്ങിനെ ചെയ്യാൻ ഞാൻ നിങ്ങളിടെ തല വെട്ടിപ്പിറും.”

കണക്കുമനോന്മാർ കണക്കിൽ ക്ലീടാൻ തുട്ടാക്കിയില്ല. മുൻഡോക്കിയുടെ തലയിൽ ഇടിത്തീർ വീണാ മട്ടി ലായി. അയാൾ വസ്ത്രാവത പരിശേഖിച്ചു. ഇതി എന്നൊന്ന് ഉപായം എന്നും ആലോച്ചിച്ചതുടങ്ങി. രഘുനാനന്ദൻ അക്കാലത്തു നവാവിന്റെ കീഴിൽ മേഡ്യോറയ സം ജോലി തോക്കിയിരുന്നു. നവാവിന്റെ പാഠിക്രമം കണക്കിട്ടും എന്നുന്നതന്നെ സലാം ചെയ്തുവരുത്തു:— ‘എന്തിനാണ് ഒരുപ്പുടന്നതോട്? ഞാൻ ഇങ്ങെല്ലാം.’ അപ്രേമവും നല്ല വുഡിമാനം വിദ്യാനം സ്വഭാവമുള്ളുമുള്ളവനുമായിരുന്നു. അപ്രേമത്തിന്റെ പ്രയതിംബകാണ്ടു കണക്കുമനോന്മാരിൽ കരാറി നവാവിന്റെ കണക്കിൽ ക്ലീടുക്കാട്ടു.

ആ സമയത്ത് അരിങ്ങുംബേബും ചക്രവർത്തി വലിയ ഒരുജാളിൽ എഴുപ്പട്ടിക്കൊന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനും ലക്ഷ കണ്ണക്കായി പണം ആവല്ലെന്നായിരുന്നു. ബംഗാളി തതിൽക്കിനു കല്പം വരേണ്ടകാഥം വളരെ ശത്രിക്കുമിച്ചിരി കിനു. ബംഗാളിത്തതിൽക്കിനു എന്നാണ് പണം കൊണ്ട് വരുന്നത് എന്ന അദ്ദേഹം വളരെ ആശയാട്ടിക്കുടി കൂടാതിരിക്കുകയായിരുന്നു. ബംഗാളിം സ്വന്നരാജുമാണ്; അതിനോടു വയലുകളിൽ സ്വന്നം, വിളഞ്ഞു. പുഷ്പങ്ങൾ ഇൽ ഹണിക്കും വിളഞ്ഞു. അന്നേക്കായിരം തോണികൾ വൈരക്കല്ലേക്കും വധിച്ചുകൊണ്ട് ഗംഗയിൽകൂടെ ഗതാഗതം ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് ബംഗാളിത്തതിൽക്കിനു പണം കിട്ടുമെന്ന ചക്രവർത്തി ആരാച്ചിക്കുത്തിന്ത്.

ആ സമയത്ത് മുൻറുക്കലി ചക്രവർത്തിജീട ആസ്ഥാ നമ്പഡിപ്പത്തിൽ ഹജ്ജമാരി, ഭയംകൊണ്ട് അംഗാളിക്കു സപ്രാഡം വിറുച്ചു. കൈ കണക്കുമേനോന്ന് ഷ്ടൈട്ട് കണക്കാണ് കൂട്ടിലുള്ളത്—എന്നാണ് അപ്പോൾ വന്നതുകൂടും എന്ന ആക്കരിയാം!

ചക്രവർത്തി ചോദിച്ചു:—“യവാബേ! പണം എത്രയും?”

യവാബേ:—“പ്രഭോ! ബംഗാളിത്തതിൽക്കിനു വരാം കല്പം മുഴവന്നു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്.”

ചക്രവർത്തിക്കു സന്നോധ്യമായി. കൂതിരപ്പുറഞ്ഞം ആ ധപ്പുരഞ്ഞാ, കട്ടകത്തിനേരായും, കൂഴുതയുടെയും ഘുറഞ്ഞം ചാ ചീ ചാക്കായി പണം കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നതും അന്നേക്കു വണ്ടിക്കും നിറച്ചും അന്നേക്കായിരം ആപ്പും ചുമടായും പ

ണം കൊണ്ടവന്നിരിക്കുന്നതും കണ്ടപ്പോൾ ചക്രവർത്തിക്ക് അതിയായ സന്ദേശം ഉണ്ടായി. ത്യഞ്ച ത്യഞ്ച ശ്രദ്ധ ക്രോട്ടുടി ആ പണംമല്ലോം അവിടെ കോരിച്ചുരിഞ്ഞു. ഈ തിരക്കിൽ കണക്കു നോക്കാൻ ആരാണുള്ളത്? എവാ വീം രംഗിനിയും വാങ്ങി തന്റെ ആർക്കാരോട്ടുടി വും ഗാളിത്തിലേക്കു മടങ്ങിപ്പോയി.

പിന്നു മുൻറേഖാദിൽ തവാവീ കേളിക്കെട്ട് ശില്പി കൈളക്കണ്ട അതിമനോധരമായ ഒരു രാജധാനി പണം ചെയ്തിച്ചു. കുമതിക്കിൽ അതു ഒരു ഒഗരമായിത്തേറാൻ.



രണ്ടാം അഭ്യാസം.

രാജധാനിയുടെ പണിത്തിരക്കിൽ തവാവീ തയി കൂടുതലും ചെയ്ത രാജ്യനാട്ടായെ മറന്നില്ല. അദ്ദേഹ അതിന്റെ പാശ്ചാത്യവും തീക്ക് സാമ്പൂദ്ധിയും അസാധാരണ ആ പരിഗ്രമവും കണ്ടു സന്ദേശിച്ചു തവാവീ അദ്ദേഹ ഒരു തന്റെ ദിവാന്മാരി തിരുത്തിച്ചു. അതിൽ ജീവാംഗം വളാര സന്ദേശമുണ്ടായി. അദ്ദേഹം വും ഗാളം, കരിപ്പു എന്നിരാജുങ്ങലെല്ല ജില്ലകളായി വിഭാഗം ചെയ്തു. ഇതു ജില്ലകൾ തുടിയാൽ ഒരു സംസ്ഥാനമായി എന്ന തിരുത്തിച്ചു. അതു രാജ്യത്തെ മുന്നു സംസ്ഥാന ആളായി വിഭജിച്ചു് അവയിൽ നികത്തിപ്പിരിവിനു വേണ്ട നൂക്കു നിയമങ്ങൾ എല്ലപ്പും തന്ത്രിച്ചു. നികത്തിപ്പിരിവിന്റെ മെലപ്പുക്കാംബാധായി മുന്നു ഉദ്രോഗസ്ഥാരേശും നികു അണ്ണു.

எவ்வாவின்ற பொதுதியுடை தேந்தாவாய மஹமுட் பிரதிக்ஷேமாலித்தினா நிக்குதி பிரிக்ஷேமால் தோர் எடுக்க. அறயாழ்ச்சுடை பேசு கேட்டால் பிரதிக்ஷேமாலுடை சோர வாணி போகும். நினுவித்து திவஸம் நிக்குதி அடக்கானத்தை ஸப்தித்துக்கலை விரிவேசுகும் அதை நாவும் கரிதமாய அப்பமானவும் தோயவும் ஸப்திக்ஷேமாலிவரிக்கும் செல்லும். நிபுத்திகிழிலூநத்தினால் பில பிரதிக்ஷேமால் நிக்குதி அதை நா தாழ்விப்பு. அவருடை ஸப்தித்துக்கலை விழிலூந் எவ்வாவும் கீழ்க்காட்டும். வாணிகள் அதிலூநதை வாணிப்பார்த வாவும் ரைதுநான்காந்துபருத்து. “எவ்வான்மாலூந்து இலை பிரதி நிக்குதி அடத்துக்கிழிலூ. அதை நா தாழ்ச்சுடை ஸப்தித்துக்கலை நினைப்பு வாணிகளாம்.”

நாலூநான்மாலை ஏகத்திலூப்பிக்ஷேமாலை பாளதை:- எடுக்கும்போது ஜெஷுங்காலைப்பூ ராஜபதவி அஷ்டுமத்தினா கொடுத்ததைப்பும், அஷ்டுமத ஜிவித்திரிசங்காபார்த தொக்கு பிரதிவாஸமாக ஸப்தி கரிக்காத் தெரியலூ”

அங்கிலையாவட்டு எடுக்க நாவும் பாளதை, நாம் ஜீவநான் பிரதிவாயித்தீர்க்க.

பத்துமாந்தியுடை தெக்கே வக்குத்தை ஸமிதிசெல்லும் ராஜஸாமித்திலை ராஜாவும் ஓலித்தாநாயகனால் யம்மிழு என உபாரலீலாமாகுதினா. அஷ்டுமத தெஷுமாலை கிரு விகங்காலும் ஶிவூநாலை கஷ்மிக்கையும் செல்லுதினா. அஷ்டுமத்தின்ற ராஜயானியித்தினா அதிமிகமும் விரு வாணாயி மகணிப்பூகாரிழு. பிரஜகர்ம ஸங்கோஷ தேந்தாத்துக்கி அஷ்டுமத்தினை ஜயமேவாப்பாத்துக்கி. அஷ்டு

മഹതിനാം ഏറന്താനുണ്ട് ഇല്ലാത്തത്? നവാബ് അഡ്വൈറ്റീസ് റബ്ബറു ബുള്ളുന്നിച്ചിരുന്നു. പ്രജകളുടെ ഇടയിൽ ധനസ്ഥിയുണ്ടാക്കിയുണ്ടും. അഡ്വൈറ്റേറിന്റെ കീർത്തി നാടക്കും പാടിയുണ്ടും. ഏറനാൾ പവർട്ടുനു അഡ്വൈറ്റേറി നേരം ഒരു ദാഖലാവിഭാഗം രാജദ്രോഹികളായിത്തീർന്നു.

രാജസാഹീ രാജാവ് രാജദ്രോഹിയായിരിക്കുന്ന ഏറനാവിവരം മുതൽ മുഖാന്തരം നുഡിയാണും നവാബ് കേട്ടു. നവാബ് പാണ്ടക്ക്: — “എന്ത്! ഉടിതനാംഞ്ചന്ന രാജദ്രോഹിയാ എന്തും?”

മുതൽ: — പ്രഭു! ഇല്ല. രാജദ്രോഹിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. നവാബ് കനാ പാണ്ടക്കില്ല. ഇത് സത്യമോ മോ മുഖ്യമാ ആനന്ദിക്കുന്ന കൂച്ചുന്നേരം ആരുപോച്ചില്ല. പാണ്ടക്ക് അംഗദ്വാരം പഠിച്ചു: — “ഉടിതനാംഞ്ചന്ന ഏറനു ഒരു പ്രധാന സാമ്രാജ്യനാണ്”. അഡ്വൈറ്റും രാജദ്രോഹിയും ഇല്ലോ!”

നവാബിനു ഒരു വാദിച്ചു എസ്സും രാജസാഹി കിലേക്ക് പൂശപ്പെട്ടു. മിശ്രാപവാദങ്ങളാലുണ്ടായും മരനാ വേദനക്കിഴക്കം ഉല്ലിതനാംഞ്ചന്ന ആരുമുഹമ്മദിച്ചെല്ലു. നവാബിനു ഒസ്സും രാജദ്രോഹികൾക്കു തക്ക ശിക്ഷ കൊടുത്തു.

നവാബ് ഒരു രാജ്യം രാമജീവനന്ന് കൊടുത്തു. പ്രക്കാരം രാമജീവനൻ രാജസാഹിയിലെ മഹാരാജാവായി ആകീൻ ആനാമുത്തില്ല. നാട്ടോരും രാജ്യത്തിലെ രാജാവിനു ചേരും രാജസാഹിയിലെ മഹാരാജാവ് ഏറനായിത്തീർന്നു.

അരുട്ടുകയിന്തിയും കരതോഹന്തിയും തൃടിചേരുന്ന സ്ഥലത്ത് സാന്നോല രാജാവായ രാമകൃഷ്ണൻാ രാജധാനിസ്ഥിതചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജസഭയ്ക്കിനെ ദിതാഹാവിനും ചെച്ചിച്ചു ജയദേവൻ അപകരിച്ചിരുന്നു. രാമകൃഷ്ണൻിന്മാറ്റം ശ്രീരാമാശ്രൂഢി ഭാരതത്തിന്റെ വിധവയാദാനി സർപ്പാണിരാജ്യം ഭരിച്ചു. റാണി ദേവാലയങ്ങൾ നിന്മിച്ചും തീർത്ഥയാത്രചെയ്യും ദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ടി. എന്നാൽ യവി ബിന്ന് തക്ക സമാധത്ത് അവർ നികത്തി ഏതെങ്കിലും കൊട്ടാട്ടം തനിലില്ല. യവാബിന്നും കല്പയത്രാസരിച്ചു് മഹമദ്ദേശം സ്രൂപമേതം സാന്നോല രാജുത്തിന്തചെന്ന ആ രാജ്യം ഫിട്ടിച്ചുടക്കുകയും നികത്തി പിരിച്ചു കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തു. പിന്നു നവാബ് പറഞ്ഞു, “സാന്നോലരാജ്യം ദാം രാമ ജീവനന്ന് കൊട്ടാട്ടാൻ നിശ്ചിയിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനുള്ള തീരുമാനം കൊട്ടാട്ടക്കു. തക്ക സമയത്ത് നികത്തി അടക്കാൻ അ ആർഡ് വീഴ്ചവരുത്തുന്നതല്ല”

സാന്നോലരാജാവാക്കിത്തിന്തംഗം രാമജീവന്നു വളരെ പണ്ണു ചിലവിട്ടു് നടോരും രാജധാനി പണിയിച്ചു. ആ രാജധാനിയിൽ ഇരുന്ന് അദ്ദേഹം രാജ്യം ഭരിക്കാൻതു ക്കും. ദയാരാമൻ നല്ലബുദ്ധിമാനംയും സ്വത്തിന്തന്നാഡായാണെന്ന നിപുണനം ആയിരുന്നു. ദയാരാമനെ തൃടാതെ രാജാവിന്ന് ഒരു ദിവസപോലും കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ തെരുക്കം ആയിരുന്നു.

നാടോരിന് അടയ്ക്കുള്ള ഭീഷ്മപതിയാ എന്ന ഒരു ചെറിയ ഗ്രാമത്തിലാണ് ദയാരാമൻ ജനിച്ചുവള്ളുന്നത്. രാമജീവന്നു നാടോരരാജാവായിട്ടു് പതിയഞ്ചുകൊല്ലും കൂടി

ഞങ്ങൾ. അദ്ദേഹത്തിലെന്നും കണ്ണിലുണ്ണിയും തെന്നും വംശത്തിലെന്നും മന്ത്രിപ്പിള്ളായിരുന്ന പുത്രൻ പെട്ടുന്ന് മരിച്ചു പോയി. കർമ്മാശയ പുത്രദിവിം വൃഥതായ മഹാരാജാവിന്റെ അസഹ്യാക്ഷിത്തിന്റെന്ന്. പിന്നെ തുടിയേൽ കുരുപ്പിനു തുടക്കത്തിൽ രഘുനാഥനും മരിച്ചുപോയി. കാഴ്ച! രഘുനാഥനു നീ മരിച്ചപ്പോൾ ദാഢാരരാജുത്തിലെന്നും ശക്തിപോയി. നവാബിനും രാജസഭയുടെ ശ്രീരാമനും പോയി. നവാബിന്റെ എല്ലാ അന്യക്കാരമായിരേണ്ടാണി. ഏതൊത്താമസം തുടാരെത തവാണ്യും പരംഖാകാരപ്രാപ്തിച്ചു.

മഹാരാജാവായ രാമജീവനെന്നറ അവസ്ഥ കൊന്തുകൾ കടിഞ്ഞു ഇലക്കപ്പും കൊഴിഞ്ഞുപോയ ഉണ്ടാക്കുമ്പോൾ പോലെയായിരുന്നീൻ. അദ്ദേഹം എക്കയായി. രഘുനാഥനും രാജകുമാരനും അദ്ദേഹത്തെ വെട്ടിഞ്ഞുപോയി. ഇനി ആ ക്ഷുദ്ധവണ്ണിയാണ് രാജ്യാഭിക്രമനുള്ള സ്ഥിരവും നിരീചവും പോയാലും കുള്ളാം എന്നിങ്ങിനെ മഹാരാജാവും വിചാരിച്ചു.

മനുഖിയായ ദശാരാമൻ പറഞ്ഞു:— “അംഗുഷ്ഠന് ഇങ്ങനെ ഒന്നു ഉള്ളാസിന്തന്നായിരുന്നു” എല്ലാം കുഴക്കിക്കളിയത്തേ. തന്നെസന്താനം ക്ഷുദ്ധിച്ചുപോയതുകൊണ്ടു മാറ്റാൻവെന്നു പുത്രനെ ദേത്തട്ടുത്തേ ആ കട്ടിയെ സ്വന്നമായിക്കൈത്തണ്ണം.

മഹാരാജാവിനും ആ പ്രഭുവാം സമ്മതായില്ല. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:— “താൻവള്ളത്തിവരുന്ന പക്ഷി തുട്ടിൽക്കൊണ്ടു പുത്രനുപോയി. ഇനി കാട്ടിയുള്ളിനും ഒരു പക്ഷിയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടവനും വളരുന്നീടു് എന്നാണും പ്രയോജനം”

സദസ്സിലുള്ള എല്ലാവരും ഒന്നാഞ്ചിച്ചു് പറഞ്ഞു:—

മഹാരാജാവോ ദയവു ചെയ്യുണ്ടം. നാട്കോരാജുഞ്ഞിൻ്റെ സ്ഥിതിക്രയപ്പോറി അധികന്ന് ധല്ലുവള്ളു അലോചിക്കുണ്ടാണോ.”

കുടക്കം മഹാരാജാവോ സദസ്യരാർ പാണ്ടത്തിനെ സ്വീകരിച്ചു. തക്കതായ ഒരു കട്ടായ കണ്ണപിടികൾനു നാനാഭിക്ഷാലും അംഗനപ്രശ്നങ്ങൾ ചെയ്തു. പിന്നു രസിക രായൻ്റെ ചെറിയ മകനെ ശാസ്ത്രപിഡിപ്രകാരം ദത്തക ഫോം മുതലായ ക്രിയകൾ കഴിച്ചു തന്റെ ഭൗമപത്രം കി സ്വീകരിച്ചു. മഹാരാജാവോ ആ കട്ടിയുടെ അച്ചുനു ചൊല്ലാമാ ഭാന്മായിക്കൊടുത്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കു യുംവൈക്കാർ അനുമതിപ്പിച്ചു ചൊല്ലാമത്തിന്റെ രാജാക്കന്നു രാധിത്തിന്റെ.

രാമജിവനാ വിജ്ഞരാമൻ എന്ന പേരായ ഒരു സോ ദിനും ഉണ്ടായിരുന്നു. അവൻ്റെ പുത്രനായ ഭേദിപ്രസാ ദൻ ഇന്തിനെ വിചാരിച്ചു:—“കഷ്ടം ഇന്തിനെ വന്നേപാ സ്വഭല്ലു. മേഖാ ഇല്ലാത ഇടിത്തീയ വീണാവഭല്ലു. ആക്കാശത്തിൽനിന്നു യുമകേതു വീണാവഭല്ലു. കിഴവ നായ മഹാരാജാവിന്റെ കണ്ണടങ്കരാർ തൊൻ മഹാരാജാവാക്കമായിരുന്നു. അപ്പോഴേക്കും ഒരു പ്രതിബേദ്യം വന്നേചേര്ത്തു ഫോകുക!”

ഭേദിപ്രസാദൻ അനുമതിപ്പിച്ചു മഹാരാജാവിന്റെ ഒരുവായിത്തിന്റെ. ഇഷ്ട്രക്കാണ്ട് അഞ്ചാളിടെ എത്തും വെ ഇത്തട്ടി.

രാജകിമാരനായ രാമകാന്തൻ ക്രമത്തിൽ വളിംവ നു എഴുത്തും ധാരന്തരും ശ്രീലിച്ചു. രാജകിമാരനാടവ

ഒരു വിദ്രുക്കരഹിപ്പാം പറിച്ചതിനെന്നറേഖ, രാജുക്കായും അപോ ദോക്കാൻതുടങ്ങി, നാലുഡിക്കിൽക്കിനം രാജുക്കമാ രഹിനാ പിചാമരത്തപ്പാറി ആദ്യാചനകൾ വന്നതുടങ്ങി. മഹാരാജാവിന്നെന്ന സ്ഥിരിച്ചാക്കാതെ ഒരു വധുവിനെ കിട്ടണമല്ലോ. മഹാരാജാവു പറഞ്ഞേ:— “മഹു! ഹിമവദ്സത്തു പഞ്ചനാ തിരഞ്ഞെ ഒരു ഗ്രീഖനാത്തെ കൊണ്ടുവരണം. അ വർഷാദോഹരാജു സാധിക്കൊരു അലങ്കാരമായിത്തീരണം.”

കുലമന്ത്രാദകൾ അറിഞ്ഞ മുഖമണം ദേശാന്തരങ്ങളിലും ഗ്രാമാന്തരങ്ങളിലും കന്ധുകരയും അനേപാഷിച്ചുനടന്നു. ഒരു ഭിക്ഷിലും മനസ്സിനൊക്കെ കന്ധുകരയും കണ്ണടക്കിട്ടിയില്ല. ഏതൊരു പഞ്ചത്തിന്നും കൊടുമ്പിയിൽ ഉമാദേവി സംബന്ധിക്കുന്ന ഒരിനം ആക്ഷം പാര്യാൻ സാധിക്കും സമുദ്രത്തിന്നും ഏതൊരു മുക്കിലാണ് കൊണ്ടുഭരതം ശ്രോഢിക്കുന്നത് എന്ന ആക്ഷം പാര്യാൻ സാധിക്കും മഹാരാജാവു നെൻ്റു കുലത്രംഗവും ഘുഞ്ഞായിരുന്നു മടങ്ങി. മാരക്കു സഭാ പണ്ഡിതന്മാരും മടങ്ങിവരും. അവകാട മനസ്സിനു യോജിച്ചു ഒരു കന്ധുകരയെല്ലാം കാണാൻ കഴിഞ്ഞതില്ല. ചിലക്കണ്ണുകളും മനസ്സിലും; എന്നാൽ സപ്താവഗ്രാമമില്ല. ചിലക്കണ്ണുകളും മനസ്സിലും; എന്നാൽ സപ്താവഗ്രാമമില്ല; ചിലക്കണ്ണുകളും മനസ്സിലും; എന്നാൽ സപ്താവഗ്രാമമില്ല; ചിലക്കണ്ണുകളും മനസ്സിലും; എന്നാൽ സപ്താവഗ്രാമമില്ല.

പിന്നെ മഹുയാഡി ദഹാരാമൻതന്നെ കന്ധുകരയും അഞ്ചപ്പിംബാൻ പൂജപ്പെട്ട മഹുപാഞ്ഞേ:— “മഹാരാജാവ് വിചാരപ്പേടുന്നുണ്ട്. ഞാൻ സകല മുണ്ണങ്ങളും തിക്കണ്ണെ കന്ധുകരയും കണ്ണടപിടിച്ചുകൊണ്ടുവരാം. അവളുടെ മുന്നാംകൊണ്ടു ലോകം പ്രകാശിക്കുന്നതാണ്.”

മഹാരാജാവിനെ നമസ്കരിച്ചു ദാഹാമൻ ഡോലി തിൽ കുറവി. അംഗനിയിൽനാം തില്ലുന്ന ട്രോൾ വാളി കർബ പൊക്കി അദ്ദേഹത്തെ അഭിവാദ്യോചയയ്ക്ക്. കോട്ട തിൽനിന്നും വെടിമുഴുങ്ങി.



മൃന്മാം അമലപൂരാധി.

കൊറലിവസം പല ദിശിലും സജ്വരിച്ചു ക്കിണിച്ചു പ്രൂഢി ദയാരാമൻ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽചെന്ന വിനുമിച്ച്. അതിന്റെ പേര് ചരാതിനഗ്രാമമാബന്നനു ജനങ്ങൾാം പാ ഞങ്ങകേട്ടു. അരതു ഒരു പുംബനു ഗ്രാമമാണ്. ഒരു കാലം അതിന്റെപേര് സപ്തപ്പന്നഗ്രാമ എന്നായിരുന്നു. ദ യാരാമൻ ഗ്രാമത്തിന്റെ ഉള്ളിൽക്കടന്നു. വൃക്ഷങ്ങളുടെ തണ്ടലോട്ടുട്ടിയ ഇം ഗ്രാമം വലിയ ഗ്രാമമായിരുന്നു. വ ശിവക്ഷത്തായി ചുകന്ന ഇല്ലികക്കാണ്ടു പണിതിട്ടുള്ള ഒരു വലിയ ക്ഷേത്രമാണ്. അതിന്റെ ശ്രീകോവിലിന്റെ ചുമങ്കളിൽ വിശ്വ ഷപ്പുട്ട് ചിത്രങ്ങൾ കൊത്തിട്ടുണ്ട്. ഒരിടത്ത് ശ്രീരാമ ന്റെ വന്നംമുണ്ട്; മരാറാറിടത്ത് സീതാഹരണം; വേറെ ഒരു ലിക്കിൽ അഞ്ചേരകവുക്കണ്ണതിന്റെ ചോട്ടിൽ കണ്ണിൻ പൊഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സീത; ഒരു ലിക്കിൽ കാരക്കു ഗ്രം; മരാറാറിടത്ത് ഉമാവിവാഹം; അതിനുംതു ക്ഷേ ന്റെ രാജധാനി. കരിടത്ത് സുഖ്യമാന്ത്രം അമുഖദ വസ്തുതിന്റെ അറിവ് വിടിച്ചുവലിച്ചു ശാവത്തിന്റെ കാള

യെ കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഏതു അനവധി ചിത്രങ്ങളാണ് അവിടെ കൊതിവെച്ചിരിക്കുന്നത്!

അക്കാമൻ ഇങ്ങിനെ വിചാരിച്ചു:—ഈതു മിച്കനോ യ ശില്പിയെ എവിടെക്കാണും? കല്ലിൽ ലേശം പ്രയാസം തീടാതെ പുതിയ ജീവൻ വരുത്തുന്ന ഈ ശില്പിയെ നമ്മു രിക്ഷക്കത്തെന്നാണോ.”

“സർ്വമംഗളമംഗലപ്പു ശിവേസർ്വാത്മസാധികേ
ശാഖാനുത്പ്രംബകേ ശാരിനാരായണി നമോസ്തതേ.”
എന്ന് ആദോ ചൊല്ലുന്നതു പൊട്ടു ദയാരാമൻ കുറഞ്ഞ
കാണാറി. ഒരു ബാലിക അമ്മയായ ഭാര്യാവിഡ്യുട
തുപ്പാദ്ദേശിൽ നമ്മുടിക്കുന്നതു ദയാരാമൻ കണ്ടു.

എന്നൊരു മനോഹരസപത്രപാ! ആ ബാലികയുടെ
മധുരാക്തിക്കണ്ട ഉള്ളിയാട തല തന്നെത്താൻ കുനിത്തു.
അമ്മയുടെ അട്ടക്കൽ ചെല്ലുന്നോഡി കൂട്ടിയും തേവിയു
ടെ മുഖിൽ ചെല്ലുന്നോഡി ഭക്തങ്ങൾക്കും തല കുനിയുംപോ
ലെ ദയാരാമങ്ങൾക്കും ത.പ കുനിത്തു.

ഈ ബാലിക, ആത്മാാമചെണ്ണയുരിയുടെ മകളായ
ഭാര്യാജാണു ദയാരാമൻ കുട്ടിന്തു.

ദയാരാമൻ ആത്മാരാമന്റോ ഭവനത്തിൽപോയി
ഹരാതിനഗ്രാമത്തിൽ കോല്ലാഹരാമായി. ഗ്രാമത്തിലെ കൂട്ടി
ക്കൽ കല്ലുതറിച്ചുകൊണ്ട ഡോലിനെ നോക്കിക്കണ്ടുന്നീ
നു. ഡോലി തൊട്ടുനോക്കാൻ അവക്കു മോഹമുണ്ടായി.
എന്നാൽ ഭന്നാരെ പെടിച്ച ഡോലിയുടെ അട്ടത്തുപോ
കാൻ അവക്കു ചെയ്തുമണാമിപ്പു. ആ ഗ്രാമത്തിലുള്ള
എല്ലാ ഗ്രൂപ്പുകളിൽ ആത്മാാമന്റോ ഭവനത്തിൽ വന്നുചേ

സം. ചിലർ കുട്ടികളെ കക്കത്ത് എടുത്തും ചിലർ കുട്ടികൾ ഒഴിലാക്കിയും ചിലർ കുട്ടികളുടെ കൈപിടിച്ചുകൊണ്ടും, ചിലർ കെട്ടിന്തെ തമ്മടിയോടുകൂടിയും ചിലർ തന്റെ ദൈഹകയിൽ കെട്ടിക്കൊണ്ടും, ചിലർ മുഖപടം യീക്കിക്കൊണ്ടും വന്നിരുന്നു. ജനലിൽക്കൂടിയും യാതിലിന്നും പ്രാരഥ്തിൽക്കൂടിയും ആരമ്മാരാമൻ രാജമന്ത്രിയായ ദയാരാമനെ കോകിയിരുന്നു. രാജക്കമാരൻ ഭവാനിരേയ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതായാൽ എൻ്റെതാൽ സുചവും ആനുവും ഉണ്ടാവും എന്നിങ്ങിനെ അഞ്ചേര്യാ വിചാരിച്ചു.

ഈശ്വരവിധി ആക്ക് തടക്കാൻ കഴിഞ്ഞും തപസ്സിന്നും മലം സിലിക്കാതിരിക്കുമാണ് തേടിയ വള്ളി കാലിൽ തട്ടി. രാജക്കമാരം ഭാവയിയുംതമ്മിച്ചുള്ള വിവാഹം തീച്ചപ്പെട്ടതിൽ. വിവാഹംശേഖാക്കാണ്ട് ചരാത തഗ്രാഹം ഒരു വലിയ തശ്ശേപാബലയായിരുന്നു. ഇ മഹാരാജാവും പരിവാരങ്ങളും ആരമ്പിച്ചുത്തും, കുടിപ്പുറത്തും മാറി ചരാതനഗ്രാമത്തിൽ വന്നുത്തി. മന്ത്രിയും കനിച്ചുണ്ടായിരുന്നു. ഗ്രാമത്തിലെ തിക്കം തിരക്കം പാതയിൽ ധിക്കാൻ ചെതുകിം.

സുപ്രസ്ത്രപ്പുലുകിൽ വരുന്ന വന്നുത്തി. റത്നങ്ങൾ കൈംണ്ട് മിന്നന്ന തലപ്പും ശരിപ്പും മുള്ളുമാലകൾ കൂഴിത്തിലും വിളങ്ങുന്നുണ്ട്. അഞ്ചേര്യത്തിന്നും മുഹിലും പിന്നിലുമായി തുരപ്പുകാർ അണി തൊറാതെ സവാരി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. അവക്കുടെ പിന്നിലുായി അനേകം ഡ്രാലികൾ കൂണ്ടുപുട്ടുതുടങ്ങി. വാദ്രുക്കാർ വാദ്രുശേഖാഷാ തൃപ്പിക്കൊണ്ടും ശായകന്മാർ മഹാരാജാവിന്നും മുജന്നാണുണ്ടും ചെളി പാടിക്കൊണ്ടും ചാലു തിക്കം മുഴക്കിയിരുന്നു.

സ്രൂത്യുദ്ധത്തിൽ വിവാഹം കഴിഞ്ഞു. മഹാരാജാവ് പുത്രാർത്ഥജീവനു കുറഞ്ഞിട്ടു പറയുന്നു:— “മത്രു! ഇംഗ്ലീഷ് റണ്ടിന്ത്യിലിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ ജനങ്ങളും പ്രോലൈറ്റിക്കുന്നു.”

മഹാരാമൻ ആനന്ദങ്ങളാട്ടുട്ടി മഹാരാജാവിന്റെ കാൺപൊട്ടി തലയിലാണിന്നു.

* * * * *

മഹാരാജാവും പരിവാരങ്ങളും രാജ്യാനീഡിലേക്കു പൂജ്യപ്പാടി. കളിക്കാപ്പുകൾ വലിച്ചെറിഞ്ഞും അമുഖം യുടെ വസ്തുതിന്റെ അംഗം സ്രൂത്യാക്കിയും ഭവാനി എൻ ത്രുതുമാനിക്കുന്നു. അവളെ വിട്ടുപിരിയുമ്പോൾ ഏറ്റവും അപ്പുന്നമഹാരാജാവും അവളുടെ ചണ്ണാതികളും കണ്ണിരോധകുന്നു.

അംഗു കണ്ണിരാലിപ്പും പുത്രിയെ ആദ്ദേഹംചെയ്യു പറയുന്നു:— “കട്ടി! നീ വ്യസനക്കണ്ണ താമസിക്കാതെ നിന്നു ഇവിടെ തുട്ടിക്കൊണ്ടുവരാം.”

ഭവാനി കുറൈന്താക്കാണ്ടു അപ്പുന്നീരു കാക്കൽ നമ്മുടിച്ചു. അദ്ദേഹം കണ്ണിടക്കി മക്കളോട് പാഠയും:— “കാമണ! കരയാത്. നീ അസ്ത്രാന്തരി ഗൃഹം വിട്ടു സ്വന്താ ഗൃഹത്തിപ്പേക്കു പോകുന്നു—കരയാതിരിക്കു. ഭർത്താവി നീരു അപ്പുന്നമഹമാരാ നീ വേണ്ടപോലെ സ്രൂത്യുഷിക്കണാ. ഇരജനങ്ങളിൽ ക്ഷതിയേണ്ടുട്ടുട്ടി പെരുമാരണം. ഇതുവരെ മന്ത്രക്കാണ്ടാക്കിയ ചെവാപെപ്പത്താദ്ദേശാട്ടുട്ടുട്ടി നീ കളിച്ചിരുന്നു. ഇന്നി അനേകായിരാ യമാത്മാചെരുവെപ്പത്തും നിരീന്നു വാതുക്കയ്ക്കു വന്നുചെത്തം. അവരുടെ സ്വ

വദ്ധിവണ്ണഭിൽ നി പങ്കകാര്യിലെ. നിരക്ക് ഭർത്താവും ഭർത്താവിന്റെ അഫ്ഫീസ് ദാരമെന്നും പ്രൗഢ്യവും എന്ന് നി എന്ന് എന്ന് ഭദ്ധിപ്രിക്കേണ്ടത്?

യാതുകഭൂത ഒമ്മുമായി രാജ്യഭ്യാഷണമിൽ മുഴും. രാജ്യമാരകൾ മഹിൽ ഭവാനിജ്വാട കൈ സമ്പ്രീച്ച അവളുടെ അമ്മപാത്രങ്ങൾ:— “എന്നും കണ്ണിലണ്ണിയാ എന്നും പ്രാണപ്രിയായും അതു പദ്ധതി തൊൻ അഞ്ചുവുടെ കുറുക്കിൽ സമ്പ്രീച്ചിപ്പിക്കേണ്ടും. തൊൻ പ്രഖ്യാപ്തു് വളര്ത്തിയ പ്രസ്ത്രവസ്ത്രം അഞ്ചുവുടെ കുറുക്കിൽ പിടിപ്പിച്ചിപ്പിക്കേണ്ടും. നിരക്കം സമ്പ്രീച്ചിക്കേണ്ടും എന്നും അഞ്ചുവുടെ കുറുക്കിൽ പ്രിക്കേണ്ടും.”

അവതിമാർ അമ്മയുടെ കരശഞ്ച നമ്മുടിച്ച യാതുകഭൂതം.



നാല്പത് അംഗവായം.

ഭവാൺ നാട്ടോരാജ്യാനിയിൽ വന്നുതി. ഒണ്ടുനാലുദിവസം കൊണ്ട് അവളുടെ പേരിൽ ജയങ്കമി കുറുക്കാര സഭാത്മം ഉണ്ടായി. അവർ തമ്മിൽ തമ്മിൽ പറഞ്ഞു:— “നടോര രാജലക്ഷ്മി രാജ്യാനിയിൽ വന്നുതി മരിക്കേണ്ടും. അമേരാ! അവളുടെ തുപലാവസ്ഥം എത്തു മരാതാ!: ഏ നിലബാധി രാജുക്കിൽ ഭാഗിച്ചിട്ടും കൂടിയാണും അതാട്ടുടി ഒഴുക്കുവാദം തിരുമാലകളുടെ മുളിൽ സ്വന്നി നിരത്തിലും താമര വിളക്കന്നാതു ചേരും ഭവാനി രാജഭവനത്തിൽ ദോഡിക്കേണ്ടും.”

ഒന്നാം ഏണ്ണീകു് കളിക്കഴിച്ചു ഭവിയുടെ കാക്കൽ

നമ്മുളിച്ചു് നേവാരതിനാളു പുജ്യങ്ങൾ ഭവാനി താൻ തന്നെ പറിച്ചു കൊണ്ടുവരുന്നു. പാശാ ശ്രദ്ധയാട്ടാ ദക്ഷിഹോട്ടാ തുടി അവർം മാലകൾ കൈട്ടി കുലദേവിയുടെ ബിശ്വത്തിൽ ചാത്തുന്നു. നിവേദ്യത്തിനാളു പാത്രങ്ങൾ ഒരു ഭവാനി തന്നെ തെച്ചുകഴുകി വെട്ടിപ്പു വരുത്തുാ. ഏഴ് ഫ്ലീസു സാധനങ്ങൾ ഒരു ഭവാനി ചേരും പാണ്ഠാൽ മാത്രം മഹാരാജാവു് തേവാരത്തിന് വരികയുള്ളൂ. അം വർദ്ധിച്ചപികൊടുത്താൽ മാത്രം മഹാരാജാവു് ക്ഷേമിക്കുകയുള്ളൂ. കൊക്ക മുതലായ പക്ഷികൾക്കും തുടി ആഫാരം കൊടുത്തപ്പോൾ ഭവാനി ജലപാനാ കൂടിക്കില്ല.

മഹാരാജി പാണ്ഠാ:— “നമ്മുട അന്നധകാരമായ ഭവനത്തിനാ ഭവാനി ഒരു മൺവിളക്കാന്”. അവർം എപ്പിടെപ്പോക്കനാഡോ അവിടെയെല്ലാം സന്താപം നീങ്ങി ആനന്ദം ഉണ്ടായിരത്തിനുണ്ടോ.”

ഭവാനി ചിരിച്ചാൽ എല്ലാവരു ചിരിക്കും. അവ മുടു മുഖം വാടിക്കണ്ണാൽ നാഞ്ചാരാജുഭാസിക്കെള്ളുവ അം കരപോല ദ്രോവിക്കും. രാജധാനിയിലുള്ള മഹില കർണം ഭവാനി അടക്കു ചെല്ലുണ്ടാം പീഡികൾ വിരുതി ആടക്കാൻ തുടങ്ങാ. തുടക്കുള്ള തത്ത അവരെ കണ്ണാൽ “അമ്മ! പാലു തരിപ്പും” എന്ന ചോദിക്കും. ഭവാനി അം വയ്ക്കു പാലും അരിമന്നിക്കുളം കൊടുക്കും. അവ സംശയം ചീഞ്ഞ വാലുടോ.

ഭവാനിയൊഴിച്ചു മരറാരാം പിച്ചു കൊടുത്താൽ പിച്ചുക്കാക്കു തുപ്പിയാവില്ല. മരറാരാം ക്ഷേമാം കൊടുത്താൽ രാജധാനിയിലെ ആക്കു പയറു നിറന്തരതായി

ശ്രാന്തിയില്ല. രോഗികൾ കിടക്കുന്നുമാം ഒരു വാനിഇത്തൊന്നു വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. അവർ തണ്ടൽ കൈകൊണ്ട് അവക്കുട ചുട്ടലുമ്പിൽ തലുഞ്ഞം; വിശ്രദിച്ചതും വിശ്രദിച്ചാട്ടക്കും. അവൻ പമ്പുക്കുണ്ണം താന്തരാനു തയ്യാറാക്കിക്കൊഞ്ഞത് കേൾന്നു കഴിപ്പിക്കും.

ഭൂതി ഇതുയധികം അദ്ദപ്രാന്തിക്കുന്നതുകളും മഹാ റാണി അവരെ വിലക്കാനാണ്. അദ്ദുർഘം അവർ ഇ സ്ഥിരതയും പാശ്ചാദാണ്. “അദ്ദേഹ! പാണി എടുക്കാൻ ശ്രദ്ധ ചിയുള്ളപ്പും പാണി എടുക്കണാണോ? താൻ നിങ്ങളെല്ലാ വരോധാം മുരുചിക്കാനാണ് ഈവിടെ വന്നിട്ടുള്ളത്. അതു മുകളിക്കുന്നതല്ലോ കേടുനടക്കാൻ താൻ ഒരു മാണം”:

മാത്രസ്സുഭാക്കാണ്ടു മഹാരാജിയുടെ ഗ്രദയം നിരുത്തു. അവർ ഭൂതിയെ മടിയിലിക്കുന്നതിൽ തലമുടി വക്കണ്ണ ഭാഗിയിൽ കൈക്കു തബന്നു വസ്തുതിക്കുന്നു അബാ കൊണ്ടു അവളുടെ വിക്രമപ്പെട്ടുള്ളിക്കു തുടങ്ങുകളുണ്ടു് വിനെ അവരെ മാറ്റാടുന്നും അവളുടെ കണ്ണിലും മുഖ്യം ചൂണ്ടിയും. ആനുഭവങ്ങളുടുക്കി മഹാരാജാവിനോടു പറഞ്ഞു:— “അനേക ജനങ്ങളിൽ ചെയ്യു പുസ്തകിക്കുന്നു മലമായിട്ടു ലക്ഷ്മീക്കാവതി താന്തരാനു നമ്മുടെ ഭവയത്തിൽ വന്നുചെന്നിരിക്കാം. ഈവരെപ്പുംപല ഭാനുവതിയായിട്ടു ഇം ഭാനത്തതിൽ കരുംരക്കിലുമുണ്ടോ?”

നദിജച്ചത്തിനും ഒരു കുപ്പേപ്പാലേജും നീലാകാഡു തതിൽ മേലാതിനും ഗതിപ്പോലേജും ദിവസങ്ങൾക്കു മുമ്പായി കൂടിഞ്ഞുപോയി. രാജ്യസംസാരത്തിൽ ഏറ്റവു

ഞ്ഞം വിളിഞ്ഞാടി രാജുത്തിൽ ധനധാര്യസ്ഥാപിയിണ്ടായി. പ്രജകളുടെ സ്വഭാവത്തിനും അതിവില്ലാതായി. നബാഹവ് മഹാരാജാവിനെ ബുദ്ധമാനിച്ചുകൊണ്ടു. നാട്ടിപ്പലങ്ങു അം ആദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴ്ത്തി പാനു. മഹാരാജാവായ രാമജീ വനനു ലഭിക്കണാട്ടതായിട്ടും മോക്ഷി ഒന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

തന്റെ മന്ത്രിയായ ദശാരാമൻ മഹാരാജാവ് അദ്ദേഹ കു താലുക്കുകൾ കുറാഴിവായി കൊടുത്തു. അതു, കു തിര, എരു ഏനിമിവജു, കൊടുത്തു. ദശാരാമൻറെ രാജ്യം വലുതായിരുന്നു. അംദ്രുദ്ധത്തിന്റെ രാജധാനി ദി ലൗപതിജാ എന്ന ദിക്കിലുണ്ടിരുന്നു.

രാജജിവനൻ ഇംഗ്രേറൈജനത്തിൽ മനസ്സുവെച്ചു. പി ഭാഗ മരണക്കാം സമീപിച്ചപ്പോൾ രാജുത്തെത്തും രാജക്ക് മാരണായും മന്ത്രിയുടെ കയ്യിൽ സമർപ്പിച്ചു് അംദ്രുദ്ധ പാ ലൗകം മ്രാവിച്ചു്. മഹാരാജി ഗൗരാ മന്ത്രിയോടു പറ എന്തേ—“ഞാൻ ഇന്നി എന്തിനും രാജ്യാദിത്ത താമസിക്കുന്നും കാലിക്കേ പോകുന്നു.”

അവർ കാലിക്കേപാരു. രാമകാന്തമഹാരാജാവ് നാട്ടോരു സിംഹാസനത്തിച്ചിരുന്ന രാജ്യം ഭോക്കാൻ തുട ഒരി. ഓവിപ്രസാദൻറെ മനസ്സിൽ ഇംപ്രൂ ഇരട്ടിയായി വലിച്ചു്. രാമകാന്തനു രാജുഭേദ്യനാശബന്ധം ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ അദ്രുദ്ധത്തിനും ഭൂഷിത്തിയിണ്ടാശിന്തിക്കാ നംവേണ്ടി ഓവിപ്രസാദൻ കട്ടിഞ്ഞ ശ്രമം ചെയ്തു. വു സിനാഡ ദശാരാമൻറെ ശാന്തതക്കാണ്ടു ഓവിപ്രസാദ നെറു ശ്രമങ്ങളെല്ലാം മലിച്ചില്ല. വഞ്ചകാപരുന്ന പ്രഞ്ചി ത നെറു കാന്തങ്ങളെല്ല ചിറകിലണ്ടു് രക്ഷിക്കുന്നതുപോലു ദശാരാമൻ പുരിജ മഹാരാജാവിനു കാര്ത്താക്ഷിച്ചു.

കാമകാന്തൻ തക്ക സമയത്തു നികത്തി പിരിച്ചട്ടുക
യും ധന്മാ തെറ്റാതെ പ്രജകളെ പരിപാലിക്കുകയും ചെ
യ്ക്കു. നവാഖിൻ്റെ കല്പനകൾ ശരിക്കേ നടത്തിക്കുള്ളേക്കാ
ണ്ട് നവാഖ് സന്ദേശിച്ചു അദ്ദേഹത്തിനു ഒരുത്താഴി ട്ര
സപ്രത്യേകിലും കല്പിച്ചുകൊടുത്തു. ഭേദിപ്രസാദങ്ങൾ മുഖം
കുറഞ്ഞു. രാമകാന്തൻ ഭേദിപ്രസാദങ്ങൾ ഉദ്ദേശം മന
സ്ഥിലുക്കുകയും അവരുടെ പ്രവൃത്തികളെപ്പറ്റി അഭിജ്ഞക
യും ചെയ്യുന്നതോ എക്കിലും ഭേദിപ്രസാദങ്ങാട്ട കാശം പാ
ത്തീല്ല. “ധന്മാ സത്രവുംബന്നുണ്ടും. മഹാരാജാവാ
യ രാമജീവനും വുന്നുവും ഉണ്ട്. പിന്നു എന്തി
നാണ് ഇതു ഭൂം.” എന്നിൽനിന്നേ രാമകാന്തൻ വിച്ചു
തിച്ചു.

അരമ്പാം അലപ്പായം

മന്ത്രി ദഹരാമൻ ക്ക ദിവസം രാജാവിന്നോട് പറ
ഞ്ഞു:—“അംഗങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പ്രായപ്പേര്ത്തി വന്നിരിക്കുന്ന
അംഗത്വക്കാണ്ടു അംഗേ” ദഹരിട്ടു രാജുഭോം യടത്തണാം. ഇം
വും പോകാൻ അനുവാദം തരണാം.”

മഹാരാജാവ് അതിനു സംശ്ലിഷ്ടിച്ചില്ല. അംഗത്വം പ
റഞ്ഞു:—“നിങ്ങളെ തൊൻ എന്നിൽനിന്നുണ്ട് പിരിച്ച
ക്കുകളും നാടോരാജും തിരിക്കുന്നും വെല്ലും അവലുംവും തി
ന്നേക്കുളാവുന്നാണ്; നിങ്ങൾ അരരിക്കുത്തിന്നല്ലെങ്കിൽ ഇം വി
ശ്വലുംവും രാജും തൊൻ എന്നിൽനിന്നും ഭോക്കുണ്ടോ”

ക്കാരേഡിവസ്തുങ്ങും ക്കഴിത്തുംശേഷം, ദഹരാമൻ പീ

ഞേരം പാതയും “അവിടനു എന്നെന്ന പിരിച്ചയക്കേണ്ട് എന്നെന്നറ തല നാളുതുടങ്ങി; പല്ലുകൾ പോയിതുടങ്ങി; ശരീരത്തിനു വെലം കൂദണ്ടയതുടങ്ങി. അങ്ങേൽ രാജുഭാരം കയ്യേൽക്കുന്നും. അങ്ങേൽ രാജുഭാരം ചെയ്യുന്നതു കണ്ണേൽ തൊൻ സുവിക്ഷണം; എപ്പോൾ എന്നെന്ന വിളിക്കുന്നവോ അ ചുപ്പാർഡി തൊൻ ധനാക്കാളിയാം. അങ്ങേൽ എന്തിനു വിചാരപ്പെടുന്നുണ്ടോ?”

രാമകാന്തമഹാരാജാവും അപ്പോൾ താൻതന്നെ രാജുഭാരം കയ്യേറും. കാണുന്നക്കാണു അദ്ദേഹത്തിനു നബാഖിന്നെൻറു ബുദ്ധിയും ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കീത്തിയും സിലിച്ചു. നബാഖും സന്തോഷിച്ചു അനേകം ഘൃതിയ ദേവവഴികളുടെ ഭാഗം രാമകാന്തനായ എല്ലിച്ചുകൊടുത്തു.

നബാഖും സുജയുടെ മുണ്ണംക്രാന്തു രാജുത്തിൽ ക്ഷേമം വധിച്ചുവന്നു. ഒരു പണ്ണത്തിനു റണ്ടു പാനൈല്ല കിട്ടിക്കിയുണ്ടോ. പാലും കൈജും വളരെ സുചല്ല. നബാഖും സുക്ഷുവിചാരം ചെയ്തു നീതിന്റെയാ നടത്തിയുടുടങ്ങി. പ്രജകൾ റണ്ടു കയ്യും പൊക്കി അദ്ദേഹത്തെ അനംഗുച്ചിക്കാൻ തുടങ്ങി. നബാഖിന്നെൻറു പ്രജാവാസപ്പും കണ്ണേൽ എല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തിന്നും ജയഗാനം ചെയ്തു.

ഇപ്പോൾ നഞ്ചാട രാജുാ ഭരിക്കുന്ന ഇഴുവിച്ചകാർ അനും ഇം രാജുത്തിൽ കൂച്ചവടം ചെയ്യിക്കുന്നവരായിരുന്നു. കല്പലിലും വണ്ണിക്കിലും സാമാന്യങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നു അവർ വെംഗാളുത്തിൽ കൂച്ചവടം നടത്തിയിരുന്നു. അനാമുത്തൻകുടി കുർക്കുത അവരുടെ കയ്യിലുണ്ടായെന്നു. ഒരു ദിവസം പൊട്ടന്നുനുവു കൊടുക്കാറെന്നു മഴി

യും ഉണ്ടായി സമുദ്രത്തിനീതെ പർവ്വതപ്രമാണങ്ങളായ തീരമാലകൾ ചോണി; അയൈകും ഗ്രാമങ്ങളിലും ദേശങ്ങളിലും വെള്ളപൊക്കത്തിൽ കലിച്ചുപോയി. കാട്ടിലുള്ള മാനങ്ങൾ ഘൃഷിച്ചിംഗ്. കർക്കത്തയിൽ ഇരുന്നു വീടുകളുടെ ഒരയാളംപോലും കാണാതായി. ഭാഗിരമിജ്ഞ ഭുക്കരമായ വെള്ളം മുപ്പുത്തുമാറ്റ പൊക്കത്തിൽ പ്രവർച്ചിച്ചുതടങ്കി. എന്തു കുപ്പുലുകളും വൺഡികളുണ്ട് മുന്തിരിപ്പും തുരു എന്ന കണക്കെടുക്കാൻ ആക്ഷം സാധിക്കാം? ആ കൊച്ചുകാരുടെകും ഒരു വ്യംഗ്യാളത്തിൽ ഒരുന്നുടക്കാതം സ്ഥലം കണ്ണാം പാഴിലായിപ്പോയി. ഈ കൊച്ചുകാരിൽ മുന്നാലക്കും ആക്കുകൾ മരിച്ചുപോയതായി ജൂഡാദിൽ പറയുന്നാണ്. ഈ ആപത്തു കഴിത്തെടുത്തു എന്നരുത്താമസം തുടക്കതെ പിന്നെ കൊല്ലും കറിന്നും കുറുക്കും ഉണ്ടായി. ഈ വിവരം കേടുപ്പും ഭവാനിബാജ്ഞിജ്ഞ കണ്ണിൽ വെള്ളം നിന്ന് നേരു. അന്നുന്നാരുടെ ദിവം കണ്ണു രാണിക്കു കറിന്നും മനോഭേദങ്ങളുണ്ടായി. ക്ഷേമപദാർത്ഥങ്ങളും വന്നുങ്ങളും കുറിച്ചു അംഗീകാരം വണ്ണിക്കും ധാന്യാദിക്കിലേക്കും റാണി അഭ്യച്ചം. റാണി പറഞ്ഞു:—“എതിക്കു സപ്രതാമ നാം അന്നുന്നെന്നാം ഉള്ള വ്യത്യാസമില്ല. എല്ലാവരും എന്നു സന്താനങ്ങളാണ്.” അവരുടെ ദിവം കൂടേറു അക്ക രാവിൻ! അംഗുളകിൽ എന്നുറി കണ്ണിൽ വിണ്ണകൊണ്ടു ഇരിക്കാം— ഈ നാരത്തിൽ സന്ദേഹം ഉണ്ടാക്കാതല്ല.”

വുദ്ദനായ നവാദ് അഭിഞ്ച പിണ്ടു രണ്ടുകുണ്ടു തന്ത്രിനാളിൽ മരിച്ചുപോയി. അച്ചുരിറി കിരിടം ശിര സ്ത്രിയും ധരിച്ചു സരവരാജവാൻ വ്യംഗ്യാളരാജ്യം ഭാക്കാൻ തുടങ്കി. അഡാളജ്ഞ വുദ്ദിജ്ഞ ഓഫം നിമിത്തം പ്രഭി

കമുകാൽ പ്രജകളിലും അംഗാർഥകൾ വിശ്വാസികളായിത്തിരുന്നു. ബാഹ്യാളിത്താൽ രാജത്രോഹമർക്കാൻ അണ്ണി ജപലിച്ചു എന്ന ലിവദ്ധിവാനെ സിംഹാസനത്തിച്ചിരുത്തു എന്ന ജനങ്ങൾ പറഞ്ഞതുടങ്ങി.

കുക്കാൻ അഞ്ചിനെന്നതെന്ന വന്നാത്തടി നവാഖു, ആലി വദ്ധിവാനാ തമിൽ യുദ്ധാധി. യുദ്ധത്താൽ അനേകം പേര് മരിച്ചു. ഒരു ചെടിയുണ്ട് നവാഖിന്റെ തലയിൽ കൊണ്ട്. അംഗാർഥ ആന്തപ്പുത്തുനിന്നു കീഴേക്കു വീണു. ആലിവദ്ധിവാൻ യുദ്ധത്തിൽ ജയംനേടി ബംഗാളത്തിലെ നവാഖാകി മൾിദവാദിക്കുളം രാജ്യഭാരം തുടങ്ങി.

നാട്ടാൻിലെ ദേവിപ്രസാദൻ ഇതു തക്ക അവസര മാണ്ണനും മന്ത്രിലാക്കി. ബാഹ്യാളിത്തിനേൻ്റെ നവാഖു പുതിയ ആളാണ്. നാലുഭിക്കിലും കൂടപ്പുണ്ണളിഡിണഡായിരുന്ന നവാഖിനേൻ്റെ മന്ത്രിനു ഉറപ്പുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു. മഹാരാജാവാക്കു നന്ദകമാരൻ നാട്ടാരരാജ്യത്തിനേൻ്റെ മിത്രമാണെന്നു ദേവിപ്രസാദനാറിയാ. അതിനാൽ അംഗാർഥ നന്ദകമാരൻ ശ്രദ്ധാ പ്രാപിച്ചു.

കൈ ദിവസം നന്ദകമാരൻ തക്ക അവസരം ദോക്കി നവാഖിനു സലാം ചെയ്യപറഞ്ഞു:— “രാജസാധിരാജ്യം ദേവിപ്രസാദനേൻ്റെതാണ്”. രാമകാന്തങ്ങേൻറല്ലെന്നു. രാമജീവി നമഹാരാജാവിനു അവകാശികളായിരുന്നില്ലെന്നു ദേവിപ്രസാദനും രാജ്യാ കൊട്ടത്താൽ കുറം പിരിവിരുപ്പാറി ചേരപ്പെടുണ്ടെന്നു അവലുന്നില്ലെന്നു.”

നവാഖു പറഞ്ഞു:— “രാജസാധി രാജ്യത്തിലെ കൂട്ടം ശരിക്കു പിരിച്ചുട്ടില്ലെന്നേണ്ടാണ്”

സംസക്കാൻ കൈകളിലും പാതയിൽ "പ്രഭു! ആ രാജുക്കാർ വലിയ കഴുപ്പം തുടങ്ങിയതാണി കേൾക്കണം". രാജുന്നതിലും ഡോരാമൻ ഉള്ളേശവദിന്തിന്റെന്ന് പിരി തെറിരിക്കുന്നു. പ്രജകൾ തക്ക സമയത്തു നികത്തി കൊട്ട ചെമേറു തോന്ത്രിപ്പ്."

നവാദിവിന്ന വിചാരണായി. രാജസാഹി വലിയോരു രാജുന്നാണ്. അതിൽക്കുന്നതു കൂപ്പും കിട്ടാതോൽ ഉച്ചാരാ ചിന്തിക്കണമെല്ലാ. വളരെ ആലോചിക്കാൻ അംഗസ്വരൂപിപ്പ്. അംഗദുരാ ഓവിപ്രസാദായത്തെന്ന് രാജസാഹിയിലെ രാജാവായി തിങ്കുയിച്ചു. പിന്നെ ഇങ്ങിനെ പാതയിൽ "ഓവിപ്രസാദ്! തിങ്കുമ്പോൾ രാജും ഭീഷിച്ചു കൂപ്പും തക്ക സമയത്തു അഡച്ചതാണ്. ഒരു ചെവപോലും ബാ കിവെക്കഞ്ഞ്; ഒരു ലിവസംപോലും ചെവകിക്കഞ്ഞ്."

ഓവിപ്രസാദൻ ഒരു ഉപദേശനാല്പുക്കുന്നമായി ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളോചനകൾ ചെയ്തു വളരെ ആധിക്കാദിന്ത്യത്തിന്റെ കൂടി യാത്രയായി.

* * * *

സുജുട സുഖാ ഭന്താവിന്നും സുവത്തിലുണ്ട്. ഒന്തുക്കുഞ്ഞും ഭായ്യുടും മുഖ്യമം. ഭന്താവല്ലാതെ അവർക്കുണ്ടും ഇംഗ്ലീഷ് സംസാരത്തിൽ മറ്റു ഗതിക്കയന്നുണ്ട്? ഒരു വാനിറാണി വളരെ അഭ്യര്ഥിച്ചുകൂടി ഒന്തുക്കുഞ്ഞും ചെയ്തു. അംഗദുരാത്തെ പുജിച്ചുപുജാതു അവർക്കുണ്ടും ജലപാനം ചെയ്തു. ഭന്താവിന്നും ഉച്ചിഷ്ടം ഇംഗ്ലീഷ് ഉച്ചിഷ്ടമാണെന്ന് രാണി പായാറാണ്.

ഭന്താവിന്നും ഭക്ഷണാദ്വൃദ്ധി രാണി താൻതെന്ന് പാക്കാ ചെയ്യും. താൻതെന്ന് ഭന്താവിന്ന വിശ്വനി

ക്ര.

ക്കാട്ടക്കണ്ണ. മഹറാത്വനൈക്കാണ്ട് ഇതാണും രാണി ചെയ്തിക്കില്ല. ഈ വലിയ രജധാനിയിലെ സകല കാ ഞ്ഞങ്ങളും രാണി തന്നെയാണ് നടത്തിയിരുന്നത്. ശരി യായ കണക്കുകൾ വെള്ളിച്ചിരുന്നതും രാണിതന്നെയാണ്. എഴിയവൻ വലിയവൻ എന്ന വ്യത്യാസം അവക്കില്ല. ധനികൾ ദരിദ്രൻ എന്ന ഭേദവും അവക്കില്ല. ഈ പെ അമാരാത്തപ്പററി അരാക്കിലും ചോദിച്ചാൽ അവർ ഈ ന്തിനെ പറയും—“ആരാണ്” എഴിയവൻ; “ആരാണ്” വ ലിയവൻ? സകല ദേഹങ്ങളിലും ഒരേ പ്രാണൻ കടികൊ മുള്ളുന. എല്ലാ പ്രാണികളിലും നാരാഥണൻ അധിവസി ക്കുന്നു. തൊൻ ആ നാരായണനൈയാണ് സേവിക്കുന്നത്.”

രജക്കയുംബുംതിൽ താമസിച്ചിരുന്ന ഒരു കിഴവി കു ദിവസം വളരെ കോപത്തേരുട്ടുടി പറഞ്ഞു:—“എ റോ ചങ്ങാതി! ഇതെന്നൊരു ഉപദുഷ്ടമാണ്! വെയിലത്തു വല്ലതും ഉണ്ണക്കാൻ വെച്ചു പോകി മട്ടിവരുമ്പോഴുക്കു കും കാണാനില്ല. പക്ഷികൾ വന്ന അതെല്ലാം കൊ ത്തിരത്തിനു മുടിക്കുന്നു.”

രാണി ഈ ചേർക്കാനിടയായി. അവർ പാഞ്ഞു:—“അംഗേ! ഈ കാട്ടിൽ താമസിക്കുന്ന പക്ഷികളാണ്”; കാ ടിൽ അവയ്ക്ക് എല്ലാ ദിവസവും പഴിത്ത മഹാജനം കിട്ടി എന്ന വരില്ല. അംഗുപാൽ നാം കൗം കൊട്ടിരുപ്പു കിൽ അവയ്ക്ക് പട്ടിണിച്ചാവിപ്പേണ്ടും അവയ്ക്കുവേണ്ടി രാവി ഫേശാ വെക്കുന്നുംവും കുറെ ധാന്യങ്ങൾ മറാത്തു വിതരി കുടണ്ണം. ഒരു ദിവസം വെച്ചുവും വെച്ചുകൊട്ടക്കു നും. ഈ പട്ടണത്തിൽ ഒരു ഉരുന്തുപോലും പട്ടിണി കി ക്കുന്നത്.”

പ്രധാനിശായ ഭാസി വള്ളാ കോപത്തോട്ടുടർന്ന് ഉറ ചേ പാഠങ്ങൾ:— “അംഗീ! ഒരു ആദ്യോഹവിച്ഛുദാസ്തി! അ വിഡേശ അംഗകൾ ഭാസിമാരണ്ട്; ഉന്നാൻകാലത്തു എ ഫ്ലാവരു തയ്യാറാണ്; പാണി എടുക്കണമെ സമയത്തു ഞാൻ കുറത്തി മാത്രം ഉണ്ട്. അവരു പാപ്പിക്കണമു കൊണ്ട് എന്താണ് ഘലം?”

രാണി പാഠങ്ങൾ:— “കോപിക്കോട്ടെ; നീ കൂടു വി അമിച്ചുലും വയരപ്പിച്ചുപോരാവുണ്ടി അ പക്ക തുവിടെ പാ ക്കണം. രാപ്പുകൾ കയപോബെ അവക്ക് പാണി എടു കാൻ കഴിയുമോ? നീ ഇന്ന പാണി ദാരം ചെ-ജേണ്ടേ. അതു പാണി തൊന്തരാനു ചെയ്യാഥാം.”

ഇങ്ങിനെ ദിവസങ്ങൾ കൂടിത്തുടരും. റാണിയു ടെ കൗംഡ്രെത്തപ്പാറി ജനങ്ങൾ പുക്കുറ്റിനു. ഭാസികൾ കൂ കൈ നിമിഷാപോലും വെരുത്തെ തുരിക്കാൻ അവസര മില്ല. എവിടെവിടെയാണ് ദോഡാമാർ കീറിയ വസ്തു തോട്ടം പരപ്പത്തെ തലമട്ടിയോടു തുടിക്കിരിക്കണമു എ അദ്ദേഹപ്പിച്ചിറ്റിത്തെ ഉടക്കന റാണി ഇങ്ങിനെ പാണി: “ആദ്യം അവരുടെ വയരു നിറയട്ടു; അവർ പുതിയ വ സ്രൂങ്ങൾ ധരിക്കട്ടു; ആദ്യാത്മന അവക്ക് സന്ദേഹമാക്ക ടു; എന്നതിനു ശേഷമെ ഞാൻ ആച്ചാരം കൂട്ടിക്കു കൂട്ടു.”

ഉടക്കന ഭാസമാരം ഭാസികളും പറയുന്നു. ദീനന്മാ ക്കു ഭൂമികൾക്കും കുത്തനമാക്കു രോഗികൾക്കും അതിമി ശാലയിൽ സുവമായ ക്ഷേണാ കിട്ടുന്നു. അന്നവും വസ്തു ജീളിച്ചതിന്നുണ്ടോയെങ്കി അവർ രണ്ടു കയ്യുംപോകി “ഭാവതി നഞ്ചെട അമ്മാണിയെ അന്നഗ്രാമിക്കരുടു! അ വക്കു നല്ലതു വരുടു.”

ആമലാപാഡ്യാ എന്ന വൈത്തിലെ വലിയ മുഖം കുട്ടി മരിച്ചുപോകി. അതിനെ മാറ്റു ചെയ്യു അശേ തലച്ച ദി പിടിച്ചുപിടിച്ചു കരഞ്ഞതുടങ്ങി. ഈ വിവരം കേളു രാണിജുട്ടെ കുന്നിൽ വെള്ളം വിറങ്ഞു. അവർ ഉടനെ ഒരു മേന്താവാനിച്ചു ലാസിയെ അഞ്ചു വലിയ മുഖം ആയ കുട്ടിക്കാണ്ടുവരീച്ചു. രാണി തങ്കൾ വസ്ത്രത്തിനെന്ന് അബാം കൊണ്ടു അവരുടെ കുന്നിൽ തുടങ്ങു. തന്റെ കുട്ടിയെ അവാ അടു മടിയിലിരുത്തി പാതയും: — ഈ കുട്ടിയെ സ്ഥികരി ആഘും ഒരു കുട്ടി പ്രോഹാഥും ആക്കിരം കുട്ടികളുണ്ടോള്ളു. കുറയാതിരിക്കുന്നു.”



അനുറം അരബ്യാധി.

ചന്ദ്രൻ അനൂമിക്കണൻ. ഈക്കു അടയുന്ന നേരം പ്രവരാൻ അധികം താമസമില്ല. പക്ഷികൾ പുഷ്പങ്ങളുടെ കൊന്ദിൽ ഈന്നു ചിറകുകൾ അട്ടി കൂളി കൂളി ശ്രദ്ധേ, പുരാപ്പുട്ടവിക്കണൻ. അന്യകാരംകൊണ്ടു മുടിയെ അക്കാരേ തത്തിൽ ഒരു പ്രഞ്ചുള്ള നക്കത്രും തിളങ്കുന്നാണ്. ദാഢോര രാജാധാനിജുട്ടെ മുൻഭാഗത്തുള്ളതു അതു തടാകങ്ങളുത്തിൽ അന്നേക്കും നക്കത്രങ്ങൾ ഒഴുകാവക്കണൻ. ദേവാലയത്തിൽ നിന്നു മണിനാദാ മുഴുങ്ങുന്നു. രാജാധാനിജിലെ വിളക്കുകൾ കുട്ടിതുടങ്ങി. പുരേണാട്ടത്തിലുള്ള പുഞ്ചങ്ങളുടെ സൗര്യം വഹിച്ചുകൊണ്ടു കാരം വിന്മുന്നാണ്. ടിക്കശൈ നട ശഭനവർ എല്ലാം കൊട്ടിപ്പാടിക്കൊണ്ടു വിന്മടസ്ഥ

മാരെ ഉണ്ടുന്നുണ്ട്. ഈ സമയത്തു ഒരു ക്രതിരുപ്പടക്കാളി ക്രതിരുവ ഓടിച്ചുകൊണ്ട് സിംഗപ്പാരതിലേതി.

പാരാവു ചെയ്തിരുന്ന കാവൽക്കാരൻ ഉറക്കാ കോ സേ അടഞ്ഞിരുന്ന കണ്ണുകൾ രണ്ടുവകുകുകാണ്ടാ തിരുവി പൊട്ടുന്നവേ തോക്കു ചുമലിൽ വെച്ചു ഉറക്ക പാതയും “എരാണുത്? അവിടെ നിരുത്തു.”

ക്രതിരുപ്പടക്കാളി തടസ്യം ത്രികാതെ സിംഗപ്പാരതി നീറ വാതിൽ ഉന്നിത്തുരക്കാൻ ശുമിച്ചു. കാവൽക്കാ റൻ വെടിശ്ശേം മുഴക്കി. അതോടുകൂടി രാജമാർഗ്ഗത്തിൽ അന്തേക്കം വെട്ടികൾ മുഴങ്കി. രാമകാന്തമധ്യരാജാവ് തെട്ടി എന്നിരു. അദ്ദേഹം ഒരു ഭൂത്യായ വിളിച്ചുപാ തുടെ—“എന്താണു” ഈ ബ്രഹ്മത്തിനു കാരണം എന്ന രിഞ്ഞുവരിക.“

“നവാദ്വിശ്വീനീര സൈന്യം വന്ന രാജയാനിയെ വള്ള തെതിരിക്കുന്ന എന്ന ഭൂത്യൻ മടങ്കിവന്ന രാജാധികനു അരിയിച്ചു. രാമകാന്തനു അവാരനാപോയി.

നവാദ്വിശ്വീനാ സൈന്യം പട്ടണത്തെ വള്ളത്തിലീ കുഞ്ഞവോ? എന്തിയാണു? എന്താണുണ്ടാകുത്?”

ഭൂത്യൻ കൈകൂപ്പി പാതയും—“മഹാരാജാവു! അതെന്തിക്കു അറിഞ്ഞുത്താണു.”

മഹാരാജാവു പുറത്തോക്കു പുറപ്പെട്ടു. സിംഗപ്പാര തിന്നാട്ടുതെത്തി. രാജമാർഗ്ഗത്തിൽ നവാദ്വിശ്വീനീര സൈന്യം അണിനിരുന്ന നില്പുന്നതായി കണ്ടു. അവൻ വാളും പരിചയും ധരിച്ചും ചിലർ തോക്കുകൾ ധരിച്ചും യുദ്ധത്തി നന്നാരുളിനില്ലുന്നു.

മഹാരാജാവിന്റെ കല്പത്രക്കാരം സിംഹദപാരം തുരക്കപ്പെട്ടു. ദവീപ്രസാദായ അട്ടത്തു കണങ്ങേപ്പാർ മഹാരാജാവു ചൊദിച്ചു. “ദവീപ്രസാദ്! ഇത്തല്ലോ എന്നതാണോ?”

ദവീ—“ഇത്തല്ലോ എന്നതാണെന്ന അങ്ങേൽക്കു മനസ്സിലു കാൻ കഴിത്തില്ലോ? തൊന്താണോ ഇപ്പോൾ നാടോരാജുത്തിലെ രാജാവോ. എന്നെന്നു സ്വന്തം രാജുാ ഒക്കെ വാദപ്പെട്ടതാൻ തൊന്ന് വനികിക്കുമ്പോൾോ?”

രാമ—താൻ നാടോരരാജുത്തിലെ രാജാവോടി അതെങ്കി തെന്തു?

ദവീ—തവാബിന്റെ കഞ്ഞാപ്പും മുട്ടും വെച്ചു തീരും ഇതാ നോക്കി. എന്നെന്നു രാജും അദ്ദേഹം ചുറ്റിക്കുടി കൊ തനികിക്കുന്നു. വഴക്കു തീടാതെ കഴിയാനൊക്കെ മില്ലേക്കിൽ തൊന്ന് ആലുത്തിനു കൈക്കുമ്പോൾോ. രാജധാനി തൊന്ന് ചൊടിഭൂമാക്കും.

മഹാരാജാവു തീരുരാ യല്ലവള്ളും പരിശോധിച്ചതി നീറും പറത്തോ—“തവാബിന്റെ കല്പത്ര തൊന്ന് ശിരസാ വധിക്കുന്നു. താൻ ആലും ചെങ്ഗുണ്ണു അവലും മില്ലു. തൊന്ന് സ്വന്തമേവ രാജുാ വിക്രാഴിത്തു തനികി കുറുന്നു.”

ദവീപ്രസാദൻ ഹാസ്യജ്ഞതാട്ടക്കി പറത്തോ—“അതെല്ലോ എന്നിക്കുന്നാം. തവാബിന്റെ ശ്രേഷ്ഠ്യം ചോ യിക്കഴിത്തൊന്ന് അങ്ങ എന്നെന്നു കഴുത്തു വെട്ടി പുഴക്കിലോ മുഴക്കിവിടും. അതു പാടില്ലു. തൊന്ന് സിംഹാസനത്തി വികാനതിനുശേഷം മാത്രമേ അവർ ഇവിടം വിട്ടുപോകുകളും.”

മഹാരാജാവ് ഉറുസ്പരഞ്ഞിൽ പറഞ്ഞ— “ദേവി പ്രസാദ! നാടകാരരാജുത്തിന്റെ വെൺകരകട എത്താ അവന്നു തലക്കമീതെ പിടിക്കപ്പെട്ടിരുന്നവോ അഭ്യുദാ കഴിക്കലും അസ്ത്രം പായ്ക്കവന്നു.”

ഉപസ്ഥിതിയുടെ തന്റെ മുഖിൽ കണ്ണപ്പും അഭ്യുദാം പറഞ്ഞ— “ഹവാബിന്റെ കല്പന താൻ ശി രസാ വധിച്ചുനു. താൻ രാജും കഴിഞ്ഞുകാട്ടുന്തിരി കുന്നു. ദോഗ്രാണ്ടക്കിൽ താൻ രാജും തിരികെ വാഴി കുറുള്ളും.”

ഉപസ്ഥിതിയുടെ തൽക്കുന്നംതെന്ന സൈന്യ തോട്ടക്കൂട്ടി യാതു ഘുറപ്പെട്ടു. പോകുന്ന സമയം ദേവി പ്രസാദനോട് പറഞ്ഞ— “ഹരിഹരി! ഇംഗ്രേഷ ഒരു രാജ ദ്രോഹിയാണെന്നു നിങ്ങൾ പറഞ്ഞവെള്ളു.”

* * * *

കുറത്തിങ്ങൾ മോചങ്ങൾ നീലാകാശത്തെ മുടി. കു ചക്രവിഘ്ന സൂച്ചൻ ആ അന്യകാരത്തിലെഡാളിച്ചു. മഹാ രാജാവ് മെല്ലെ രാജധാനിയിൽ പ്രഥമിച്ചു. കോ ക്രയിലള്ള സൈന്യങ്ങൾ കോപിച്ചു പറഞ്ഞ:— “അബിച്ച നു കൂടിച്ചുതു തെങ്ങൾ യുദ്ധം ചെയ്യാണും. ദേവിപ്ര സാദന്നു കഴുതുകയും തെങ്ങൾ മുഖത്തിൽ കോക്കുന്ന താനും.”

മഹാരാജാവ് എല്ലാവരേയും സമാധാനപ്പെട്ടുത്തി കണ്ണാട്ട പറഞ്ഞ— “താൻ രാജും കഴിഞ്ഞുകാട്ടുന്തിരി കുന്നു. താൻ യുദ്ധം ചെയ്തില്ല. നവാബ്മിനു എതിരാ നി ആയും എടക്കില്ലു.”

മഹാരാജാവ് അന്തിമപുരത്തിലേക്കെ പോയി. കൊ

ലു മുന്നോട്ട് പോകുന്നില്ലു. അദ്ദേഹത്തിനു കുംഘം പായാൻ കൈത്തിയുണ്ടായില്ലു. കള്ളിയുടെ വെള്ളം വീഴുന്നണഞ്ച്. തന്റെ പണിപ്പെട്ടു രാണിയേയാണ് പറഞ്ഞു.

“രാണി! നമ്മുടെ സുവബമെല്ലാം അവസാനിച്ചു. പൂർണ്ണാദം ഉണ്ടായിപ്പോയി. നമ്മക്ക് രാജധാനി വിട്ടുപോകണാം. ഈ നഗരം ഇനിമേലിൽ എന്നോരുത്തല്ല—വേബിപ്പുസാദങ്ങൾതാണോ?“

രാണി പറഞ്ഞു:—“ഞാൻ ചുല്ലാം കേട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനെപ്പുറാറി മഹാരാജാവു് എന്തിനാണോ വിചാരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ?“

രാമകാന്തൻ പറഞ്ഞു:—“ഭോഗി! നിന്നൊക്കെറിച്ചു നോ ഞാൻ വിചാരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ. തീരെന്നൊക്കെറിച്ചുണ്ടോ ഒരു അപ്പെടുത്തുന്നതോ. രാജരാണി ഇപ്പോൾ പിച്ചുക്കാരിയെപ്പോൾ ഒരു ആയാല്ലോ. ഈ ഭിരി ഞാൻ എങ്ങിനെയും സഹിക്കാം. ഞാൻ എന്തു ഉപായമാണോ എന്തുകേന്തെന്തോ?“

ഭോഗി:—“മഹാരാജാവേ! ഈ ആസിയെപ്പുറാറി എന്തിനാണോ വിചാരപ്പെട്ടിട്ടോ? എന്തിനാണോ ഒരുപ്പെടുത്തുന്നതോ? അങ്കേ അട്ടിത്തുള്ളപ്പോൾ എന്തിനുകൂടി സപ്രീതി നോ. അങ്ങനെയുള്ളതാണോ? എന്നെന്നേപ്പോൾ ഭന്തുക്കുണ്ടും ലഭിച്ചുവൻ അതരെകിലുമുണ്ടോ? അതുകൊണ്ടെല്ലു ഞാൻ രാജരാണിയായതോ? മഹാരാജാവേ! അങ്കേ വിചാരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ. ധന്യവദാണോ. പോയ രാജ്യം വീണ്ടും അങ്ങനെക്കു കിട്ടും. അമഹാ കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽതന്നെ എന്താണോ വരാനാളിതോ? കൂടി നമ്മക്ക് ധാരായിത്തീരം. പച്ചപ്പെല്ലു നമ്മുടെ കിട-

ക്കുവും. ആ കാട്ടിൽ അങ്ങങ്ങൾ ഇരിക്കാനെല്ലെങ്കിലും സഹം തയ്യാറാക്കി അതിനീർക്ക് എൻഡോ ഉന്നതരിയം വിരിക്കണം അതിൽ അങ്ങങ്ങൾ ഇരിക്കാം. പുശ്ചി, വിംഗ്രാജീ ബൈക്കൾ വും ശ്രദ്ധിക്കുന്നതിനും കൊന്തുകൾക്കും ചാമരമുണ്ടാക്കി തോൻ നിത്രവും അങ്ങങ്ങൾ വീഞ്ഞാശണക്ക്. വെള്ളപ്പുംകു ലഭ്യം സസ്യങ്ങൾ പക്ഷികൾ അങ്ങങ്ങൾ ജയിച്ചായാ പാട്ടു ലക്ഷ്യം മിന്നാമിനികൾ മിന്നിക്കാണ്ടു നമ്മുടെ കുന്ന നബന്ധനയിൽ വെളിച്ചുമാറ്റാക്കാം. എൻതിനാണ് ദിച്ചാരപ്പേട്ടുന്നതോടു ഇന്നതന്നെ നമ്മുടെ ഇഴ രാജ്യാട്തി വിച്ചുപോകാം”

രാമകാരതൻ:—“തീ ചരാതിനഗ്രാമത്തിലേക്കു പോയാലും തോനെവിടേക്കാണ്” പോകുന്നതോ, എവിടെയാണ് പാക്കുന്നതോ എന്ന തീച്ചുക്കീട്ടില്ല. റാണി! തോൻ ഇപ്പോൾ ലീനനുറിയ്ക്കുവെച്ചു എറിവും ലീനനാണോ; ഭരിതനാരിയുവെച്ചു എറിവും ഭരിതനാണോ. എവിക്കു ഗ്രഹമില്ല; ധാരതാജ ആരുചുവുമില്ല. നിന്നെ തോൻ എവിടേക്കു കൊണ്ടുപോകടു!”

ഭവാനി ഒക്കുള്ളി വിനയചുമ്പും വരണ്ണാം:—“മഹാരാജാഓബി! അംഗീനന കല്പിക്കുന്നതോ. അങ്ങോ സുവമായിരിക്കുന്ന കാലത്തു അന്നിയൻാജീ ഒരു പുശ്ചിഭാല മാത്രമാണോ തോൻ? ഒരുപത്തുകാലത്തു തോൻ അങ്ങങ്ങൾടെ ആരംഭം അല്ലാതായോ? അങ്ങങ്ങൾടെ സുവഭൂഷിപ്പാളിയിൽ തോൻ ശരിക്കു പക്കാക്കാളിനാവളാണോ. അങ്ങങ്ങൾടെ സകലാ ട്രിഖജണങ്ങൾ ഉടയും അരമോറിക്കാണ്ടു തോൻ അങ്ങങ്ങൾടെ ധിശ്രൂപോപ്പേ ലെ അങ്ങങ്ങൾടെ ക്ലൂം വരുന്നാണോ. അങ്ങങ്ങൾടെ കാലിക്ക് ഒഴി തന്ത്രാഞ്ചെ എൻഡോ പല്ലുകൾക്കുംകൊണ്ടു തോൻ അതിനെ

എടുത്തുകളയുന്നതാണ്. വഴിയിലെ പോടി അങ്ങയുടെ ദേഹത്തിൽ പാറിയാൽ എൻ്റെ തലമുടിക്കൊണ്ട് താൻ തുടച്ചുകളയുന്നതാണ്. അങ്ങയുടെടുത്തെ എൻ്റെ കൊണ്ടു പോകണം. ഇംഗ്രേഷൻറെ വിശ്വാലമായ രാജ്യത്തിൽ മിരുന്നു പ്രാണികൾ കടിക്കാളിക്കാണ് — നമ്മൾ അതിൽ ഒരു സ്ഥലം കിട്ടാതിരിക്കുമോ?”

ഡോക്ടർ കൊരുപ്പാണികൾ തന്നാവബന്ധിച്ച ഒരു ദിന പുാതേരക്കു പോകി. ആ സമയത്തു മഴ ധാര ദിനാനെ പെഴ്ചിക്കാം. കാറിം കബാലുചാഞ്ചി വീണിയിൽ നാം. അനും റാലു ഭക്ഷിലും അതുന്തനാലും മുഴങ്ങി. നാം ഡോക്ടർ രാജ്യപാണികൾ ഭിരിയിൽ മുണ്ടി. തുട്ടില്ലെങ്കിൽ തന്ത കൊരുപ്പാണി വേർപ്പാടുക്കാണ്ടും ഭിരിയിൽ നിമിത്തം പട്ടി സി കിടന്ന ചത്തുപോകി. അനും ഡോക്ടർ പും ഉണ്ടായില്ല. ശാന്തിക്കാരൻറെ മുവത്തിൽ നിന്നു മന്ത്രം പുറ പ്രേട്ടില്ല. മോമക്കണ്ണം തീയിൽ നല്ലവന്നും കുത്തി ജപഖിക്കാതെ കെട്ടുപോകി. അച്ചന്നും പുഞ്ചാംബി വാടിപ്പോകി. പുരോന്തരതിലുള്ള പുഞ്ചാംബി തുട്ടാ തുട്ടമായി കൊഴിഞ്ഞുവീണാം.

നാഡോരരാശ്യാനി എല്ലപ്പെട്ടുംകൊണ്ടും ജനവാ മൂല്യങ്കൊണ്ടും ഭാസിദാസമാരക്കൊണ്ടും നിരന്തരതായിരുന്നു. പുരവാണികൾ വിലപിച്ചുകൊണ്ടും അവരവരുടെ ദു ഇപ്പുംപോലെ ഓരോ ഭക്ഷിയേക്കു ആരുധായി. കോട്ട അലുങ്കായിരുന്ന സെസന്റും അതുഡയങ്ങൾായ വലിച്ചുറി ഞെന്ത് ആ രാജ്യം വിട്ടുപോകി. “അമ്മയായ ലക്ഷ്മീദേവി എല്ലപ്പും കാട്ടിയേക്കു പോരോ പിന്നു ആക്കംവേണിയാണ് റാം ഇം പട്ടണത്തിൽ പാക്കണന്ത്” എന്ന സകല അഭ്യന്തരം പറയാൻ തുടങ്ങി.

നാഡാരോ ദേവിപ്രസാദങ്ങൾ രാജ്യമാക്കിത്തീർന്ന്. അ മഹാബി ഇല്ലാത്തതുരക്കാണ്ട് രാജധാനിയിൽ ഭാസിഭാ സന്ധാക്ഷ പ്രവൃത്തിചെടുക്കാൻ ഉദ്ദൂഷമില്ലാതായി. അ തിമികൾ അവിടെ വരാതായി. രാജശൈവദ്രോഹ മങ്ങകൾ എഴുപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഭാഗികളിടെ അട്ടക്കൽ പോകുതായി. ഏതൊക്കെ രാജാവിന്റെ ഭാസിഭാസന്ധാർ സാധകൾക്കും അനവന്നും അഥവാ കൊട്ടക്കാവലും യഥാദായി. പ്രജകളിടെ ദെയൽവും സാഹസവും ക്ഷമിച്ചു. അവക്ക് സുവഭമായി ഉറങ്ങാൻ സാധിച്ചില്ല. ദേവിപ്രസാദങ്ങൾ ഭൂഷിച്ചാരനാർ രാത്രികിൽ വന്ന പ്രജകളെ പിംഗിപ്പിച്ചിരുന്നു. ദേവിപ്രസാദങ്ങൾ ആന ചന്ന ചുരുകളിൽ മേഞ്ഞിരുന്ന വരുംജ്ഞാൽ പാപ്പിച്ചിരുന്നു. രാജാവിന്റെ അട്ടക്കൽ ആവലാതിക്ക പോകാർ തടവിൽ പാത്രം കാലം കൂടിക്കേണ്ണ തായി വന്നിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ആരം ആവലാതി പറയാൻ പോകാത്തയായി. രാജസഭയിൽ കൂടാതെ മദ്വിലായി.

എഴുന്നം അരിപ്പുായം.

മഹിമാപുരത്തിലെ ആ വലിയ മാളിക നവാഖി നീന്താ രാജധാനിയെക്കൊണ്ട് വലുതാണ്. അതിലാനും ജ ഗരുഡേസ്ക്ര താമസിച്ചിരുന്നതു്. അക്കാലത്തു അക്കാലത്തിനീന്താ പേര് കേരളാന്തവർ ആരംഭിക്കേണ്ടു് സമുദ്രത്തിനു മരുക്കാഡി ചൗക്കാശരത്തിനു അതിത്തിരുത്തുന്നും ജഗത്തോസ

ചുവിന്തുറ പണ്ണത്തിനു കൂട്ടും കണക്കുമില്ല. അഞ്ചുമും വിചാരിച്ചും എറുംഞാ വീതിയുള്ള ഭാഗിരമ്പിന്തിനയു പണ്ണക്കാണ്ടു ചീറ കെട്ടി നിന്താൻ സാധിക്കുമായിരുന്നു.

ബാഹാദുൽത്തിവെ മിശ രാജാക്കന്നുകൂടാ ജന്മിക്കുമും ജ ഗർഭസ്ഥവിനോടു പണ്ണാ കുടം വാങ്ങി, നവാദ്വിനു കൊ ടക്കാനുള്ള കൂപ്പു കൊടുത്തു തണ്ടളിട ധനത്തേയും മാന തേതയും പ്രാണത്തേയും രക്ഷിച്ചുപോന്നിരുന്നു. നവാദ്വ മാരും ചില അവസ്ഥങ്ങളിൽ ജഗർഭസ്ഥവിനോടു കുടം വാങ്ങിയിരുന്നു.

മഹാരാജാവാഴ രാമകാന്തൻ ജഗർഭസ്ഥവിനെ ശ രണ്ണം പ്രാചിച്ചു. ദൃഢാഭായ ദഖാരാമൻ പണ്ണ കണ്ണിൽ വെള്ളാ തിാച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു:— “ബോദര! ഒട്ടകൾ എ നിശ്ച ഇതും കാണേണ്ടിവന്നവരെല്ലാ! വല്ല ഉപായവും ഉ ണ്ണോ എന്നു നോക്കാം.”

ദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞതുടർന്നി എക്കിലും ഉപായമൊ നും കണ്ടില്ല. ദഖാരാമൻ നവാദ്വിനോടു സദസ്യന്മാ റിൽ പ്രധാനികളാം പ്രഭക്കന്നാക്കി പണ്ണം കൊടുത്തു അര വരെ സദനാഭിപ്പിക്കാൻ അവിച്ചു. ക്രമത്തിൽ രാമകാ നന്നൻറു കൂട്ടിലുണ്ടായിരുന്ന പണ്ണമെല്ലാം കഴിഞ്ഞുപോ യി. അതുവായി പണ്ണം വാങ്ങിയതോദ്ദേശം കരാർ “നാഞ്ചു വത്രു”എന്ന പാണ്ഡി. മരറാരാഭി “മരിന്നും കാണാം” എന്നുപറഞ്ഞു. വേറു കരാർ “ഈപ്പുംക്കണ്ണാൻ അവസ രംഭില്ല. നവാദ്വിനു വലിച്ച തിരക്കാണു്” എന്നു പറഞ്ഞു.

മഹാരാജാവിനു നവാദ്വിനെ കാണാൻ സാധിച്ചി ല്ല. പിണ്ട തന്നു സ്ഥിരി അഞ്ചുമും എങ്ങിനെ നയാ വിനെ ധരിപ്പിക്കണം?

ರಾಹಕಾಲೀನ ಅರುಳಾಂಗದೆತ್ತಾರ್ಕತ್ವಿಕಿ ಪಾಠಿತಃ—“ಇವಾಗಿ, ದಿವಸಣಾತ್ಮಂ ಮಾಸಣಾತ್ಮಂ ಕೊಲ್ಪಣಾತ್ಮಂ ಹಂತಿಣಾ ಷಪಾಯಿ. ಅನುಂತ ವೆಚ್ಚಂಕೊಣಂ ಎಗ್ಗಿತ್ತಾಲಂ ಹಂತಿಕಾಂ. ತೊಂ ಇಂಪ್ರಾರ್ಥ ಬೆಂಡಿನಾಹಿರಿಕಣಂ. ಯಾಂ ವಿಟ್ ತಂ ಕಂ ಕಾಟಿಲೋಕಂ ಪೋಹಾಂ. ಭಾಗಿರಮಿಯದ ನಿಂಜಂತಮಾಯ ತೀರಂತರಿಯ ಕಟಿಯ ಕೆಟ್ಟಿ ತಾಮಸಿಕಾಂ.”

ಮಹಾರಾಣಿ ಉತ್ತರಾವಿರಿತ ಅರುಳಪ್ರಸಿದ್ಧಿಶ್ವರಕಾಣ ಪಾಠಿತಃ—“ಎತ್ತಿ ಗೋರಮಪ್ರಯತ್ನಾ ಚರ್ಯಾತ್ಮಂ ಯವಾಹಿ ರಂಗ ಅರ್ಥಕರ್ತ ಯಂತ್ರಾದ ಹಂತ್ಸಸಮಿತಿ ಅಂತಿಯಿಕಣಾಂ. ಅ ಅತ್ಯರ್ಥ ಹರಿಕಳ್ಳಂ ಅಯಂತ್ರಂ ಚರ್ಯಾತ್ಮಂಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಎಗ್ಗಿಂಗಂ ಮಂಧ್ಯಿಯ ತೋಣಣಾಣಂ.”

ಮಹಾರಾಜಾವ್ಯ ಪಾಠಿತಃ—“ಅಂತಿಗಾಂತ್ರಂ ಉಪಾಯಂ ತೊಂ ಕಾಣಣಿಲ್ಪ. ಅಂತಿಗಾಂವೇಣ ಪಣಂ ಎಗ್ಗಿರಿತಯಾ ಣಂ? ಪಣಮಿಲ್ಪಾತ್ತಾರ್ಥ ರಾಜುಂಸಲಂಪ್ರಸಿದ್ಧಿತ ಪ್ರವರ್ತಿಕಣಂ ಹಂತಿಯಿಲ್ಪ. ಬೆಂಡಿನಂ ಭಿಂಬಂ ಹೇಂಡಾಂ ಅರುಳಣತ್ತಂ?”

ಮಹಾರಾಣಿ ಚಿರಿಶ್ವರಕಾಣ ಪಾಠಿತಃ—“ಇತಾಣೋ ಅಂತಿಯ ಅರುಳಕ್ಕಾರ್ಥಂ? ಎಗ್ಗಿಂಗಂ ಉಪರಿಂತಿಲಿತ್ತಿಕ್ಕಿಂತ್ರಂ ಅರುಳಣಾತ್ಮಂ ಎಗ್ಗಿಂತಿಗಾಣಂ?”

ಮಹಾರಾಜಾವ್ಯ ಭಿಂಬಾರ್ಥಾರ್ಕತ್ವಿಕಿ ಱಾಣಿರಿಯ ವಿಲಹಿ ಕೆಣಾಣ ಪಾಠಿತಃ—“ತೊಂ ಎತ್ತಿ ಚರ್ಯಾ! ನಿಂಗಂ ಮಂತ್ರಾತಿರಣಾತ್ಮಂ ಅಂತಿಶ್ವತ್ವಂ. ಎಗ್ಗಿಂಗಂ ತಲಹಿಲೆಂತ್ರ ಇತ್ತಾರೆಲೆ ವರರ್ಕು.” ಅಂತ್ರೇಶತಿಕಾಂಗಂ ಹಂತಿಯ ವೆಚ್ಚಂ ನಿರಿತಿ. ಮಹಾರಾಣಿ ಕಂತಿತಿರಣಾ ಇತ್ತಾರುಂಬಂತ್ರ ಹಂತಿಯಿಗಾ ವಹಿಕಾಂ ಅರಾಯಿತಿಯಿಗಾ ರಣಾತ್ಮಂ ಪತಿಶ್ವ ಉಂಪಾಣವೂ ಅಂತಿಶ್ವತ್ವತ್ವಂ. ಚರ್ಯಾತ್ಮಂ ಸ್ವಂತಿಶ್ವಿತ್ವಾ ಅರುಳಣಾತ್ಮಂ ಪೂರ್ವಾರ್ಥಾರ್ಕತ್ವಾರ್ಥಂ. ಎಗ್ಗಿಲ್ಪಾ ಅರುಳಣಾತ್ಮಂ

കൂടം ഏടുത്തുക്കൊള്ളവനു പുഞ്ചിരിയോടുള്ളി മഹാരാജാവി നന്നാ കാക്കൽവെച്ചു നമ്മുടിച്ചതിന്റെരേഖാ പറഞ്ഞു: “മഹാരാജാവേ! ഞാൻ ഏഴ് ജന്മം ചെയ്യു പുന്നുംകൊണ്ട് ഏതിക്കു സിഖിച്ചു വിലമതിക്കാതെ ഭൂഷണമാണ്” അങ്ങുനു ഏതിക്കു ദാതമാലക്കാണ്ടു തുറാളരണങ്ങൾപിരക്കു ണ്ടും ഏതാണു പ്രയാജനം? ഞാൻ അംഗങ്ങുടെ കൂളി കേരാളപാഠാണു മന്ത്രക്കാണ്ടുണ്ടാക്കിയ പ്രതിമയാണോ? ഞാൻ അംഗങ്ങുടെ പാദത്തുള്ളും ചെയ്യുന്ന ഭാസി യാണു. മഹാരാജാവേ! ശ്രീകർമ്മക്കു ഇങ്ങനുവള്ളുപോ മലയുള്ള അലപകാരം മററാനമില്ലെന്നു സിദ്ധരഹപ്പു കൂടണ്ണക്കിൽ അവർക്ക് വേറെ ആട്ടരണങ്ങളായിരുന്നു വേണ്ടതി മല്ലെന്നു അംഗങ്ങു അറിംതുംതുംഡേ?”

രാമകാന്തൻ പിന്നെ കന്നു, പാഞ്ചതില്ലു. അതുകൊണ്ടും പിൽക്കാൻ ആളൈ പാഞ്ചയച്ചു.

കൂടിരുത്തായ രാത്രി ഏതുദിവസം തിലകില്ലും—കൊട്ടകാരാട ഏതുദിവസം വീഞ്ഞാൻ മോഹംപിരാ യീങ്ങിപ്പോ യാൽ പുണ്ണിച്ചുന്നും അമൃതകീംഗങ്ങൾ പൊഴിക്കുന്നു. ഒ യാരാമന്നും ബുദ്ധിബാധക്കാണ്ടു ജഗത്സേഖ്യവിരുന്നിരുന്നും കൊശലംകൊണ്ടു രാജാസാധിരാജുത്തിലെ വർത്തമാന ഔദിം നവാദിംനും ചെവിയിൽപ്പെട്ടു. രാജും രാമകാന്തന്നുതാണ്ടുനും ഓവിപ്രസാദനുംതബ്ലൂനും നവാദിം നേബാബ്യുംശാനി. അദ്ദേഹം മഹാരാജാവിനെ വിളിച്ചു രാജും അശ്വചത്രത്തുനും തിരികെ കൊടുത്തു.

ഈ വിവരം കേടുപ്പുാർ നാടോഹരാജുവാസികൾ ലതക്കംകൊണ്ടു ജൂലക്കുരുക്കൊണ്ടു പുണ്ണിപ്പുംപിരകൊണ്ടു ന ഗഹം അലപകരിച്ചു. തോറനാങ്ങൾ കുട്ടിയലകരിച്ചു. പ ല വള്ളുത്തിവള്ളു ജയന്മുചക്കമായ കൊടിക്കൂട്ടുകൾ നാലു

പാടം പാറിത്തുടങ്ങി. മഹാരാജാവ് നാടോരിൽ എഴുന്നി. അദ്ദേഹം യാതു ചെയ്യിക്കുന്ന വഴിയുടെ ഇരുണ്ടുണ്ടാം ആ അപരി പൂമാല കെട്ടിത്തുടങ്ങി ലക്ഷ്യന്തിലധികം ജനങ്ങൾ ജ യഹേലാഷം തുട്ടി പീടകളിൽനിന്നു സംഖ്യ നാഡു മുഴുങ്ഗി. പീടകളിൽ വാതുകൾ ജനങ്ങൾ പൂണ്ടുകൾക്കും വൈച്ഛികൾക്കും അടിച്ചുത്തളിച്ച വെള്ളപ്പ് വരുത്തിയ രാജമാർഗ്ഗത്തിൽ മലർ വിതറി. ഒസ്റ്റുങ്കൾ അംഗിനിയിരുന്നു വെട്ടിച്ചുങ്ഗങ്ങി. കാണികളെല്ലും അപ്പുവിളിച്ചു. “മഹാരാജാവായ രാമകാന്തൻ ജയിക്കുന്ന്—ഭൂതാ മഹാരാണി ജയിക്കുന്ന്” എന്ന ജനങ്ങൾ ലേഡാഷിച്ചു. 43 വാലയങ്ങളിൽ മനിയടിച്ച മാല ചൊത്തും പുഞ്ഞം വെട്ടപ്പായി നടന്നു. അനേകകം ഭരിതമാക്കാ തീയമാക്കാ വരു ര നിരുദ്ധ ക്ഷേമാവു വസ്തുവും ലഭിച്ചു. “ജഗദ്ദാത്മിയായ അയ അയ പീണ്ടം രാജാധാനിയിൽ താന്ത്രം തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ഇന്തി വിചാരപ്പേടാൻ അവകാശമുണ്ടു്” എന്നു അവർ സന്തോഷത്തോടുള്ളി പറഞ്ഞു.

കരിഡിവസം കഴിഞ്ഞുള്ളിട്ടി. ഒരു ദിവസം മഹാരാണി മഹാരാജാവിനേംബാട് പറഞ്ഞു—“ശ്രദ്ധപ്പാർശ അംഗുഹാ രാജരാജേശവദപരാഥാണുണ്ടോ. എന്നിക്കു ഒരപേക്ഷാണു്.” ഉംഗാരാജാവ് ചിരിച്ചുകൊണ്ട് പാതയാണ്—“സാക്ഷാൽ ലക്ഷ്മീദേവി ആരക്കെ ഗ്രഹത്തിൽ വസിക്കുന്നവോ ഭായം ചെയ്യുന്ന കാഞ്ഞത്തിൽ അവനാ ഏന്താണ് വിചാരിക്കാനുള്ള തോറി അപേക്ഷ എന്താണുന്നു പറഞ്ഞാലും.”

മഹാരാണി പറഞ്ഞു—“വരെന്നുപ്പറുത്തിലും രാജപുരുഷത്തിലും വെള്ളം കിട്ടാതെ ജനങ്ങൾ വളരെ കുഴുപ്പുവുന്നുണ്ടോ. അംഗങ്ങൾതോടു നഗരങ്ങൾതോടും ജ

വാശയങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നും. കൂദാശയും പട്ടാളം കെട്ടി അംഗീകാരം വരുത്തുന്നതു ദേഹാല്ലെങ്കിൽ നിന്മിക്കുന്നും. അവയിൽ കിന്ത്യപുജയടക്കത്തിക്കുന്നും. നിവേദ്യശോധകങ്ങൾ ദമിദുന്നാക്കി ക്ഷേത്രം ഒക്കാട്ടക്കുന്നും.”

രാണിക്കവാടി അപേക്ഷാസ്ഥാനവിച്ഛു അംഗങ്കം കൂദാശ ഭംഗിക്കാരകളം നിന്മിക്കുന്നും. ബംഗാളത്തിലെ സ്കൂളി പുഞ്ചാമാർ റണ്ട് കെട്ടപ്പാടി രാജദൈവത്തിന്റെ അതിനീളം പ്രാഥം ചെയ്യുന്നതാണി.

ആമ്പാടോടു കൊന്തു നിന്മിക്കുന്നും. അവിടെയല്ലാം ദേവിദേവനാഭനു മുഴു ദിവ്യം നടന്നതുട കാണി. അവാശ്വര ചിവവിശ്വകര മഹാരാജാവ് ഭൗപത്രം കിട്ടി നീക്കിവെച്ചു. നിയമപ്രകാരം പൂജാദികൾ നടന്നവനു.

പിന്നു കാണ്ടിവാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മഹാരാജി യുടെ അമ്മയായ ജയദ്വീംശം വാലോകം പ്രാപിച്ചു. മഹാരാജി പറഞ്ഞു—“ആർ അമ്മായു പൂജിക്കുന്നവാം അവർ ദേവിപൂജയാണ് ചെയ്യുന്നത്. തോൻ ചരാതിനഗ്രാമ ക്കിൽ ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു അതിൽ സപ്പന്നാക്കാണ്ടുള്ള പ്രതിമ സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്.” അമ്മയുടെ ചേർ അന്നസ്തി ചുമ്പു അതിനു ജയദ്വീംശം എന്ന പേരിട്ടുന്നാണ്.”

ഈ വർത്തമായം ചരാതിനഗ്രാമത്തിൽ പാനം. ദുഃഖിയുടെ ജന്മഭൂമിയിൽ ബംഗാളികൾക്കു പുണ്യതീയമായി നിന്നിന്നതുമായ ആ ഗ്രാമത്തിൽ ജയദ്വീംശം മഹാക്ഷേത്രം പണി ചെയ്യിക്കുന്നും. ആ ക്ഷേത്രത്തിലെന്നു സപ്പന്നത്താഴിക്കഴം സുംഭവല്ലികൾ തട്ടി നില്ക്കിയാണി. കൊടിമരത്തിന്റെ മുകളിൽ കെട്ടിയ കൊടിക്കൂട്ടിനു കാറാത്തു പാനാതു

ഐ. ജനങ്ങൾ വളരെ കുറച്ചവിനു അതു കാണുന്നും ഒക്കുള്ളിലാണ് ക്ഷേത്രത്തിന്റെ മുഖിയിൽ വലിയ ശോ പൂത്തിലിട്ടിനും ചെവ്വാളിക്കുമാർ ചെള്ളപ്പാൻകൊല്ലത്തും സന്ദൃശ്യം പാട്ടുകൾ പാടിയിരുന്നു. മുതിമന്ത്രാധാരായ നാശപ്രഭാ കേട്ട് ജനങ്ങൾ ആന്നദാം പുണ്ട്. മുപ്പുകു കഴിഞ്ഞുന്നും ചെടിഞ്ഞുപാശം മുട്ടുകുളിയിരുന്നു.

അതു കാണം ഇന്തി വരുത്തോ? അതു ക്ഷേത്രം ഇടിന്തു പൊളിഞ്ഞു സ്ഥിരിച്ചിലാക്കിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ നാലു പാട്ടുകൾ കാട്ടപിടിച്ചു കിടക്കുന്നു. അതിനുള്ളിൽ സാമാന്ത്രികമായ ഒരു കടിച്ചിൽ ജയഘന്നമാട ബിംബം കാണപ്പെട്ടു നാണീ.



എട്ടാം അദ്ധ്യായം.

നാശാരാജുത്തിൽ ദിവസംപ്രതി ഏറ്റവും വും സുഖിയും വലിച്ചുതുടങ്ങി. രാജുത്തിൽ ശൈലപ്പുണികളും കുച്ചുവും വലിച്ചുവന്നു. ഇംഗ്ലീഷ് കാരം ലഭ്യക്കാരം പരശ്രാമകാരമായ അന്തേക്കം ക്രമവടക്കാർ രാജാസാഹിരാജുത്തിൽ വലിയവലിയ വ്യാപാരശാലകൾ കെട്ടി മനസ്സുമായാന്തേതാട്ടുടി ക്രമവടം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. മഹാരാജാവിന്റെ ശാസനമുണ്ടാക്കാനുള്ള ഭൂഷണമാർ അടങ്കി ചൊതുപാടിയിരുന്നു. ഇന്നവാനും അതുക്കുപെട്ടുകുണ്ടും ബുദ്ധാനീക്കപ്പെട്ടുകുണ്ടും ചെയ്തു. മഹാരാജാവിനെ അതു തിച്ചുവക്കി അഞ്ചേരം അടഞ്ഞാം നൽകി. മഹാരാജി തന്റെ ഭർത്താവെന്നിച്ചു പുന്നുക്ഷേത്രങ്ങൾ പഠിച്ചു. അ

വിടെയെല്ലാം സത്രങ്ങൾ കെട്ടിച്ചു. അവിടെ ചെല്ലുന്നവ കുറ്റില്ലാം ക്ഷേമാം കൊടുപ്പുന്ന വേണ്ട എപ്പുറകൾ ചെയ്തു.

അക്കാലത്തു തിവണ്ടിയാ തീങ്ങപ്പുലോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഗ്രാമജനങ്ങൾ തുടക്കമായിച്ചേരുന്ന് തീത്മാരു ചെയ്തിരുന്നു. ആരു മാസം വഴി നടന്ന ചിലർ ഉദിയ്യക്കേ അതിൽ എത്തിച്ചേരുന്നിരുന്നു. ചിലർ വഴിയാരുകൊണ്ടു തള്ളൻ വഴിവകിൽ കിടന്ന മരിച്ചിരുന്നു. കവച്ചകാർ തരം കിട്ടുന്നും തീത്മാരുക്കാരുടെ സർവ്വസ്വം പിടിച്ചുപറിച്ചിരുന്നു. ധനികന്മാർ പല്ലക്കിലലു വണ്ണിയിലു ഡാറു ചെയ്തിരുന്നു. അവരുടെ ഒന്നിച്ചു അരുയുധപാണികളായ ദേഹക്കമ്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരുടെ തുടങ്ങിയിൽ ചിലർ തോക്കാ ധരിച്ചിരുന്നു. പലപ്പോഴും അവക്കും ലിപടിക്കും പാശിക്കാത്തമായി മല്ലിടേണ്ടിവന്നിരുന്നു.

തീത്മാരുക്കാരുടെ കഷ്ടപ്പാടുകൾ മഹാരാജിക്കു മഹിലയിലുണ്ടായി. നെട്ടുവീജത്തിലുള്ള പെരുവഴിയിൽ ലൈം തന്നലില്ല. ഭാഗംകൊണ്ടു തോന്തര വരളുന്നും ഒരു തുള്ളി വെള്ളം കിട്ടുകയില്ല. അവരുടെ ഉഞ്ചം ഉറക്കവും വും ശ്വാസങ്ങളുടെ ഫോട്ടിലാണ്. വഴിക്കു വല്ല സുവക്ഷണം വന്നാൽ മരഞ്ഞിരുന്നു ചോട്ടിൽ തന്നു മാണം! മഹാരാജി റിംത്തിരുന്നു ഇരുവരാളും വുക്കുങ്ങൾ വെച്ചു പിടിപ്പിച്ചു. അവരുടെ ചോട്ടിൽ കിന്നരുകൾ കുടിപ്പിച്ചു. പച്ച സ്ഥലങ്ങളിലും കുളങ്ങൾ നിന്മിക്കുകയും തീത്മാരുക്കാക്കും വിശ്രമിക്കാനും വഴിയുല്ലാം പണ്ണിക്കിക്കുയുംചെയ്യു. വല്ലവരും ഇതിനെപ്പാറി ചോദിച്ചാൽ മഹാരാജി താഴേക്കാരുംപുകാരാ പാണ്ടിരുന്നു:—“ബംഗാളത്തിലെ സ്രീ ഷത്രുഗുഖരും എൻ്റെ മരിയുണ്ട്.” തോന്തിരിക്കേ അവർ കുഷ്ഠപ്പുടാൻ പാടിപ്പി.

നവാബായ ആലിവത്രീ ഉദ്ദീഷ്ടകിലെ രാജഭരണം മികുള അമർത്തി തിരിച്ചുവരികയായിരുന്നു. തിരഞ്ഞെടുത്ത അയ്യായിരാ ഭേദമാർ അശ്വാരഹത്തിശേരി കുനിച്ചുണ്ടോ എന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവൻ യുദ്ധം ചെയ്തു ക്ഷീണിച്ചിരുന്നു. വഴി യാത്രകാണ്ടു അവർത്തനാ തളിന്ന് വശായി. നവാബ് മേഡിനിപുരാത്തിശേരി സമീപത്തെത്തതിരപ്പേരും തന്റെ ആദ്ദീ അവിടെ വിത്രുച്ചു. നവാബിശേരി ഭേദമാർ അവി ഒരു രണ്ടാംവസം താമസിച്ചു ക്ഷീണം മാറ്റി.

പഞ്ചകോടത്തിലെ മലഖിട്ടക്കിൽത്തുടട നാലുതിയായിരാ ബൃഹികൾ (മഹാരാജ്ഞിദ്രുതാർ) ജലപ്രവാഹങ്ങോ ലെ പാതയുടെ വിവരം പെട്ടുനു കേട്ടു. അവർ തല മൊട്ടക്കിട്ടുവരുകാവിവരം, ധരിച്ചുവരുമായിരുന്നു. അവരുടെ കുന്നത്തോട്ടുടർന്നു കുന്നത്തിൽ കാവിവരം കൊണ്ടു കൊടുക്കിയിരുന്നു. നവാബ് അഭദ്രമാരിശേരാ ശിഖിരത്തിനാളും കിടന്നാണെന്നു കയായിരുന്നു. അശ്വ മാ ദൈത്യിപ്പിനീറ ഏന്താംവായം എന്ന വിചുരിച്ചു തുടങ്ങി.

കുന്നൻ പറഞ്ഞാ:— “പ്രഭോ! അവരുടെ സാധാരണത്തിനു അതിരില്ലു. കതിരല്ലുവാരി ചെയ്യാനും കുന്നത്തോടു കൊണ്ടു ഭേദം പിളക്കാനും വാർക്കൊണ്ടു തല വെട്ടാനും ഇവരുപ്പോലെ സമർപ്പണം ആയിട്ടു മറിഞ്ഞമില്ലു. സാധാരണ ഭേദമാർ മുന്നദിവസംകൊണ്ടു സഞ്ചരിക്കുന്ന വഴി ഇവർ കൈ ദിവസാക്കൊണ്ടു സഞ്ചരിക്കുന്നു. കാട്ടകൾ തീവശ്ച ഭസ്തുമാകുന്നു. പീതിശുള്ള യദികൾ കുതിരപ്പുത്തു കയറി പ്രഞ്ചാസം തുടക്കതെ കടനു മരക്കരയുന്നുനു.”

— “ഇതാ വന്ന ഇതാ വന്ന” എന്ന ശബ്ദം നാശവി

ക്കില്ലും മുടങ്ങി. മൊഗളജണസന്ത്രം ഉക്കത്തിൽ സപ്പള്ളം കാശകയായിരുന്നു. ബുദ്ധികൾ പാശ്ചാത്യനാി. നവാം വീം ഉന്നാർ ഉടനെ “ഹര ഹര മഹാദേവ! ഹര ഹര മഹാദേവ!” എന്ന ശിഖിരത്തിന്നടക്കത്തിയ ബുദ്ധികളും ഒരുപ്പ് ചിലി കേട്ടു.

കാശജാശാജാ ബുദ്ധികൾ നവാബിന്റു എസന്റു അദ്ദോച്ച എറുത്തു. നവാബ് പിന്തിരിഞ്ഞു കതിച്ചും. മൊഗളിനാർ മുഖിൽ പാഴുനു. ബുദ്ധികൾ പിന്നാലും പാഴുനു. ബുദ്ധികൾ പോകുന്ന ലിക്കില്ലത്തു ഗ്രാമങ്ങളിൽ ദഹനങ്ങളിൽ ചുട്ട ഭാസ്മാക്കി. കണ്ണിൽ കണ്ണടത്തല്ലോ കൊള്ളയിട്ടും. അവരുടെ അസംഖ്യാ കതിരകൾ വയലുകളിൽ തുടി അതിവേഗത്തിൽ പാഞ്ച കളിപ്പുകൾക്കൊണ്ട് വിള ഞങ്കിട്ടുന്നുനു നെല്ലും ലിക്കത്തു ചവിട്ടി നാശിപ്പിച്ചു. കൂടുതലിൽ അഞ്ചും ഏന്ന മുഖിലി തുട്ടി! ബുദ്ധികൾ ചിലക്കട മുക്കം, ചിലക്കട കയ്യും, മറ്റ ചിലക്കട കൂടും വെച്ചിരിച്ചു.

നവാബിനു ബുദ്ധികളുടെ ആകുമണ്ണത്തെ തട്ട കാൻ കഴിത്തില്ലു. അവർ മലിനബാദിൽ ഉള്ള ഒറൽ സേരുവിശൻറു മാളിക കൊള്ളയിട്ടു രണ്ട് കോടി ഉരുള്ളിക എടുത്തുകൊണ്ടുപോഡി. വാഗാളത്തിൻറു പടിഞ്ഞാ ദഹനത്തു ഗ്രാമങ്ങളിൽ അവർ കൊള്ളിവെ ചു. നവാബ് ഭൂപ്പട്ടതുപോലെ രാമകാന്തമഹാരാജാ വു ഭയപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം വെയ്ക്കാഗരണതിലുള്ള രാജയാ തി ചിട്ട ധാടോരിൽ ചെന്ന താമസം തുടങ്ങി. തിര ഞെത്തട്ടു വീരമാരായ ഭേദാരിൽ രാജധാനിയെ രക്ഷി ചേരും ഭാരാ എല്ലിച്ചു. പ്രജകളുടെ രക്ഷാസ്വരൂപി അ

നേകം പുതിയ സൈന്യങ്ങളെ എഴുപ്പുടി ഗ്രാമങ്ങൾ തോടു സഹിക്കാനായി അവക്ഷേ കല്പന കൊടുത്തു.

ജനങ്ങളുടെ കഴുപ്പുടികൾ കണ്ട് മഹാരാജി ഭവാ നിയുടെ കണ്ണിൽ വെള്ളം നിറന്നു. അവർ ഗ്രഹമില്ലോ തുവക്ഷേ ഗ്രഹങ്ങൾ കൊടുത്തു. അനന്നം കിട്ടാത്തവക്ഷേ അ നാം കൊടുത്തു. വസ്തുക്കളിൽ പ്രാബല്യം കൊടുത്തു അവരുടെ തന്റെ രാജ്യത്തിൽ പാപ്പിച്ചു.

ഇങ്ങിനെ ഒരു കൊല്ലുമല്ല രണ്ട് കൊല്ലുമല്ല—പതി നോന്ന കൊല്ലുകാലം ബുദ്ധികൾ ബാഗാളിരാജ്യത്തെ കൊള്ളു ചെയ്യു. അവരുടെ കൊള്ളു മിക്കതും നിലച്ചു. എക്കി ലും ജനങ്ങളുടെ ഭ്രംപ്പാട് തീരെ പോയില്ല. പീടിക്കി നു പുന്തിരങ്ങാൻ ആക്ഷം ദയവും ഇണ്ടാ ഹില്ല.

അക്കാലത്തു വികുതിക്കുടികൾ ബുദ്ധി എന്ന പേര് കേട്ടാൽ പേടിച്ചു അമ്മജ്ഞരുടെ വന്നു തിന്റെ അറബാ മരക്കു പിടിച്ചിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ആ ബുദ്ധികൾ ഇല്ല. ബുദ്ധി എന്നി പേര് കേട്ടാൽ ആക്ഷം, ഭ്രംപ്പാടം ബുദ്ധികൾ ഒരു വലിയ ജാതിക്കാരാണ്. മഹാവീരനായ ശിവാജി ആ ജാതിക്കാരാം തട മഹാരാത്രമാണ്.

—ഒരു പുസ്തകം—

ഒപ്പതാം അല്പും.

പുഞ്ചത്തിന്റെ വികാസം അല്പതിവസംമാറും നിലയില്ലെന്നു. ആകാശത്തിലുള്ള ചന്ദ്രൻ മേഖലത്തിൽ മറയു

നും സപ്പൻഗഹിന്തകിച്ചുള്ള സുജ്ഞൻ രാമ്മവിന്റെ വായി ലക്ഷ്യപ്പെട്ടുനും, സുവർച്ചിവഞ്ചിൽ എഡാക്കാലും നിലനില്ലു നില്ലു. സുവർച്ചിവഞ്ചിൽ ചതുരംപൊല്ല തിരിഞ്ഞുകൂടാണിരിക്കുന്നു.

മഹാരാജി ഭോഗിയുടെ സുവകാലും അസുന്ദിച്ചു. മ നും പിളക്കുന്ന ഭിഖം അവകാള ബാധിച്ചു. മഹാരാജാ വായ രാമകാന്തൻ പരശ്രാമം പ്രാപിച്ചു. മഹാരാജി തല മൊട്ടയിട്ടു. ദേഹത്തിൽ ധരിച്ചിരുന്ന അതഭാണ്ഡം ഒരു കൈവളകളും ഉണ്ടിവെച്ചു. കണ്ണിൽ വെള്ളം കിറച്ചു സിസ്താപ്പൂട്ട് തുടച്ചുകളിൽന്തു.

മഹാരാജാവിന്റെ ശ്രാദ്ധം വളരെ പെട്ടു ചിലവി കൂടു രാണി കഴിച്ചു. ലീനനാക്കം രോഗിക്കർമ്മം വളരെ ദിവസം ഭക്ഷണം കൊടുത്തു. എവിടെവിടെ ജലദുഢിക്കു മുണ്ടുന്ന റാണിയുടെ മഹവിയിൽ പെട്ടുന്നവോ അവിടെ തെള്ളാം ഭൂമി ഭേദാവിന്റെ സൗരക്യമായി ജലാശയ ഒപ്പം കിംഭിച്ചു. ഭേദങ്കു മുഖമണക്കു ഭൂമായാ കൊടുത്തു. ലീന കാക്കം ഭൗതികമാക്കം നിരുപ്പിക്കി കഴിക്കാൻ വേണ്ടതെ കു എപ്പുറുഷകൾ ചെയ്തു. എപ്പുറുഷക്കും മുസൽമാനും അവളുടെ ദയക്കാനുള്ള കൃതാർമ്മാരായാത്തീന്ന്.

രാജറാണിയായ ഭൂമാൻി രാജതപസ്ഥിനിയായി തനിന്ന്. ആരാധകാനുംകാണ്ടുനാകിയ കട്ടിൽ ഉപേ ക്കിച്ചു റാണി വെരും നിലത്തു ദം വിരിച്ചു അവിൽ കിട പ്പുകൾ. കണ്ണികാർവ്വരു തുണ്ടിക്കിടന്നിനു കേശപ്പോ ശോ തബന്റെ സപ്രതാ ചെകകൊണ്ട മുഖുകളിൽന്തു. ഒരു ഫകാന്തിരയ വല്ലിപ്പിച്ചിനു നേരിയ വന്നു അഴിച്ചു

കളിൽ. തന്താവിശൻറെ മെതിയട്ടി ശ്രദ്ധാര്ഥാട്ടട്ടി മാ രോട്ടണമാണ്. മെതിയട്ടി പുജിച്ചിരുത്തേണ്ട സ്വന്നക്കുംഭാ യി റച്ച ചുഡനം കൊണ്ടുവന്നു അതിനെ അഭിഭേദകമാപയ്ക്കു. എറബവും ശ്രദ്ധയാട്ടട്ടി അതിൽ മാല ചാത്തി. അ പ്ലോം മുത്തുമണിപോലെയുള്ള ക്രമ്മിൽത്തുള്ളികൾ അവളും ഒരു ക്രമ്മിയിൽനിന്നും വിശ്വിതമാണ്. ആ ക്രമ്മിൽ ആക്കം കാ ണാൻ കഴിത്തെല്ലാം. ആ കർന്നടിവും അതും അവിന്ത തുമില്ല. എന്നാൽ കാലംകൊണ്ട് എല്ലാം സഹിക്കുന്നതാ യി വന്നും. ഈ അസംഗ്രഹിച്ചിവം മഹാരാണി അമാശ ക്രതി സഹിച്ചുവന്നു.

രാജാസാമി വിശ്വാലമാഞ്ച രാജ്യമാണ്. അക്കാദ്വരത്തു അഭിശൻറെ മിതലെടുപ്പു കന്നരക്കാട്ട് ഉദ്ധൃതികയായിരുന്നു. മഹാരാണി തന്നെ ദിവിവം ഉള്ളിലെല്ലാത്തകൾ രാജ്യാ ഭീ ഹ്യാൻ തുടങ്ങി. എല്ലു ചെയ്യാലുണ്ട് പ്രജകൾക്കു ക്ഷേമ വും അദിവുദിശം വല്ലിക്കുന്നത്. എന്നതിനെപ്പറ്റിയാ യിരുന്ന അവളുടെ പ്രധാനചെറിയ. മനസ്യങ്ങൾ കമൽ റിക്കട്ട്; മുഹമ്മദ്, പക്കികൾ, പുഴക്കൾ, പാറകൾ തു ടങ്ങിയ ജീവജാലങ്ങളെല്ലാം തന്നെ സ്വന്തമായിക്കൈത്തി തന്നിക്കു മഹാ ശ്രദ്ധാന്വാദി തന്നിന്ന്. നാട്ടാൻരാജുത്തിൽ തന്നു മഹാരാണി താമസിച്ചുവന്നു. ഈപ്ലോം ഈ രാജ്യാ തന്നെ ഓക്കകലുക്കാൻ റാഡക്കമാരാമഹാരാജാവോ ശ്രദ്ധിക്കാതിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ധന്മാര്യ ജയിക്കും. എന്നതു തു നിശ്ചയമാണ്. റാഡക്കമാരന്നു കൊശാലംക്കൈല്ലാനും മലിച്ചില്ല.

ഇങ്ങിനെ കരാ ലിവസം കഴിത്തെ. മകളുടെ വിവാഹം തന്നെപ്പറ്റി മഹാരാണി ശ്രദ്ധി വലിയ മരനാവിച്ചാരമുണ്ടാ

യ). കന്യുകയായ താരയുടെ ശ്രദ്ധാർത്ഥിന്മാരുമാരിച്ചു തന്നെ ഒരു അവളുടെ ശീലമുണ്ടും. അവളുടെ വാക്കുകൾ ശ്രൂതിമധുരമായിരുന്നു. അവളുടെ നട അംഗങ്ങളിൽനാം നടപോലെയായിരുന്നു. അവർ പുഞ്ചി റികിട്ടുവാൻ രാത്രിയിലെ തുരിയക്ക് നീങ്ങി അങ്ങനേയാദ്യം വന്നുതുപോലെ കാണിക്കപ്പേണ്ടു തോന്തി. മഹാരാജി ആ വിചാരമെല്ലാം മകളെപ്പൂറിയായിരുന്നു. “എൻ ഒരു ഇം അസ്യകാര്യത്തിലെ മനിവിളക്കാ താമര പ്പൂജ്യയിലെ പൊതാമരയുമായ താരയെ അതുടെ കയ്യി ലാഡ് സമപ്പിക്കേണ്ടതു” എന്നിങ്ങിനെ മഹാരാജാ വിചാരണപ്പെട്ടു.

പുഖുശ്ശത്തിയായ ദയാരാമൻ രാജക്കുമാരിക്കൊണ്ട വരെ അദ്ദേഹപ്രിക്കാൻ തുടങ്ങി. എറെതാമസിയാതെ ശ്രദ്ധാദ്വൈതത്തിൽ വാജ്ഞാരഗ്രാമത്തിലെ രജുനാമലാമുഖി താരയെ വിവാഹം ചെയ്തു. നാടോരന്തരം ലിച്ചാ പബിക്കോട്ടു ശോഭിച്ചു. പുഞ്ചമാലക്കപ്പക്കാണ്ടു നഗരത്തിപ്പെട്ട വേദാജ്ഞാലല്ലും ശോഭിച്ചു. ദഗ്ധരം മൃദുവനം വിവാഹാജ്ഞാപ്രകാണ്ടു മുഴുങ്ഗി. ഇതു അത്യോഹം ദണ്ടാട്ടുട്ടിയ ഒരു വിവാഹം ദിവാഗാളിന്തിൽ ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. മേലിൽ ഉണ്ടാവുകയുമില്ലെന്നുണ്ട്.

ഭോന്തിരാജിക്കു മനസ്സുമാധാനമുണ്ടായി. മകളുടെ ഭന്താവിജൻനാ കയ്യിൽ രാജ്യാംഗമല്ലെന്നും ഗംഗാതീരത്തിൽപ്പോയി താമസമാക്കണമെന്ന അവർ വിചാരിച്ചു. കുറച്ചുമിച്ചും കഴിഞ്ഞിട്ടു നവാബിജൻനാ കാഞ്ചാല്ലുക്കു നേരു ആപ്പീസ്സിൽ മകളുടെ ഭന്താവിജൻനാ പേരിൽ ഒരു തിരിപ്പാനുള്ള എപ്പും ചെയ്തു. മകളുടെ ഭാവിത്രേഷ്യസ്ഥി

ଏହା ଉତେଳିଚ୍ଛ ରାଜୀଯର ରକ୍ଷଣାରେ ଏହିବିନ୍ଦୁରେ ଆନୁଷ୍ଠାନ
ପରିକଳ୍ପନାକୁ ବ୍ୟାକ କଣାକିଲ୍ଲ. ଏହି ଗାନ୍ଧି
କି ନିମିଶ୍ଵାସକାଣ୍ଡ ଅବସରରେ ରଖିଥିଲୁବୋଇ. ର
ଘୁମାମନ୍ ମରିଥିଲୁବିବରା କେନ୍ଦ୍ର ମହାରାଜୀ ମୋହରାପ
ସ୍ଵରୂପକୁ. ମୋହରାପାର୍ଶ୍ଵ, ତୀର୍ତ୍ତରେଶ୍ଵର ମକଳ ମରିଥିଲି
ଅତେବେ ଉତେଳି କରିଲୁବା, ପିରାନ୍ ଲୁଣ୍ଠିବା ପରିଣମଃ ।
“ତୋର୍ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଚାକିରେ ତୀର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଚାକିରେ ମରି
କାନ୍ କରିବାକାମାନ୍ । ଲୁଣ୍ ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂହିକାନ୍ ବାଜୁ । ପ୍ରା
ଣନ୍ ପ୍ରାଣକାନ୍ ଅନୁଷ୍ଠାନିକମାନ୍ ॥”

ବିଚାରଣାକୁ ମାନୁଷଙ୍କୁ କହାଯାଇଥିଲୁ କାହିଁବିନ୍ଦୁ
ଦେବୀ, ନାହାରାପିଲେ ଆ ମହାଶ୍ରଦ୍ଧାଗତିକୁ ଲୁହି ଯୁ
ଦ୍ରୁ, ବିକାଶିକାରୋଡ଼ ରାଜ୍ୟାଧିକାରୀଙ୍କ ଲୁଜ୍ଜ ଦୀନେ ଲୁ
କି ପ୍ରକାଶରେଥାକମୋଡ଼ ରାଜ୍ୟକାରୀଙ୍କାରୀ ତାର ରେଖାବିନ୍ଦୁ
ଅତିକରିତବା ହୋଇଗିଥାଏଇତିକିମ୍ବା ।

ସଂସାରା ଶ୍ରୀନ୍ଦ୍ରାଜିତିନୀଙ୍କରେପ୍ରାପ୍ତ ଜୀବିତମ ମର୍ମା
ମିଯାହିତକିମ୍ବା । ମହାରାଜୀ ମକଳ ଶ୍ରୀକେଶ୍ବରଙ୍କ ତୀ
ତମ ଶାରୁ ଚେତ୍ତୁ, ଅବସର ମହାପୁଣ୍ୟମଲମାତ୍ର କାଶୀଙ୍କ
ଲେଖନ ପୋଖି । ଅବସର କାଶୀଚ୍ଛ ଦାନୀମାନଗ୍ରିକରି
ନିରାଜନ ଏତ ପାଞ୍ଚିକାଳୀନରେଣ୍ଟିକାର୍ତ୍ତ ଏହିବିନ୍ଦୁ
କଣାକିଲ୍ଲ. ରାଜ୍ୟପୁଣ୍ୟକାଳରେବିଚରଣାବେଳେ ଦୋତି ଯ
ଶିରାକୁକାରିଶିଳ୍ପାର୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ଚେତ୍ତୁ ।

କାଶୀଙ୍କର ଚେତ୍ତୁରେପ୍ରାପ୍ତ ଅବିକଟ ବିଶେଷତାମ
କେତେ ଶିଳ୍ପ । ପକ୍ଷିବନ୍ତିରୀରୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ
ରହେନ୍ତିରୁ ତକତୁକାଳିନ୍ଦ୍ରା ଅବିକଟ ପଞ୍ଜୀ ପଣ୍ଡିତିଚ୍ଛୁ ।
କାଶୀଙ୍କର ଅତିରିକ୍ତ ଏହିବିନ୍ଦୁରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବରୁ
ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ପାର୍ଯ୍ୟନ୍ ସାଧିତିଲ୍ଲ ।

മഹാരാജി സകല ഭിംബവും മറ്റൊം, സകല വിഭാഗങ്ങളിൽ കൂടിയാകി. മഹാരാജി പറഞ്ഞു:— “ഈ ശ്രൂപാംതരാന ത്രിഖിവേലക്കാരെ വിളിച്ചുവരുത്തണം. അവർ എന്നതുായി ക്ഷേത്രങ്ങൾ കിംഗ്‌ഡോം. സത്രങ്ങൾ കെട്ടുകൊട്ടു. മഹാ പുണ്യക്ഷേത്രമായ വാരാണസിയോടു ചുമ്മഹിമ തിരികേക്ക വരുത്താനായി എന്നും സർവ്വസ്പദവും പോയാലും വെണ്ടില്ല, തൊന്തു അതിനായി ഒരുപ്പിയിരിക്കുന്നു.”

മഹാരാജി ഒരു കല്പനയായ ഉടൻ ക്ഷേത്രനിമ്മാനം ആരംഭിച്ചു. മഹാരാജി നീലവൈഭാവ ശ്രീവല്ലതി ഷ്ടീചെയ്യിച്ചു. വളരെ പാനം ചിലവിട്ടു ഭർത്താലയം പണി ചെയ്യിച്ചു. ഏതു ചെറിയ ക്ഷേത്രങ്ങൾ പാനിയിച്ചു എന്നതിനു കണക്കില്ല.

കാലിയിൽ വച്ചിഷ്ടാനുക്കാർ വളരെ കൂപ്പുപ്പുട്ടുന്നതു മഹാരാജി കണ്ടു. തലമുറീതെ ചുട്ടു വെയിൽ കാലി നെന്നു ചോട്ടിയും ചുട്ടപഴുതു കരിക്കല്ലാക്കാനുള്ള പാത ദിം ദ്രോഹായ ചുട്ടകാർ വലിയ ചുമടക്കർ എടുത്തു യാതു ചെയ്യുന്നും കിതക്കുന്നു. തൊന്തു വരണ്ണിട്ടു അവക്കം സംസാരിക്കാൻ തെരുക്കാ. ചുമട്ട ഒരു ദിക്കിൽ ഇനക്കി യാൽ അതു പിന്നു പോകിക്കൊടുപ്പാൻ ആരാഞ്ഞുള്ളതോ!

മഹാരാജി ഉടൻ നിരത്തിനെൻ്റെ വകുകളിൽ അംഗിലാലും കുബരയായി അത്താണിക്കാർ നാട്ടിച്ചു. അത്താണി കൂഴുടെ അട്ടത്തു കിംഗാരകപാ കൂഴിപ്പിച്ചു. കിംഗാരിനു അംഗിലത്തു പുക്കിങ്ങൾ നട്ടു നനച്ചുണ്ടാക്കിച്ചു. ചുമടകാർ അത്താണിയിൽ ചുമടക്കപാ വെച്ചു വിനുമിക്കുകയും കിംഗാരിക്കിനു വെച്ചു മഞ്ചിക്കട്ടിച്ചു അഹാത്തിക്കംക്കയുംചെയ്യു.

മഹാരാജി അനുച്ഛേദം ക്ഷേത്രത്തിൽ ദിവസേന 75
പാ അർ നിവൈദ്യത്തിനാവണ എല്ലാക്കൾ ചെയ്യും. അ
നാമമാശയവർ നിവൈദ്യച്ചോദ്യം വിശ്വസ്തകൾ. ഹാൾ
യിൽ പോയാൽ ഇപ്പോഴും മഹാരാജി ഭവാനിയുടെ കീ
ത്തിച്ചിന്നങ്ങൾ കാണാൻ കഴിയുന്നതാണ്. ഭവാനിയു
ടെ സത്രത്തിൽ ഇന്നു പലക്കാ ഭക്ഷണം കൊടുക്കുന്നതും.
രാണിഭവാനി അനുച്ഛേദം തന്നെ അഭ്യാസം എല്ലാവരു
പായണം.

പല പുസ്തകങ്ങളാൽ ഉംഖുകൊണ്ടും അന്തരൂഹാ
ക്ക് കഴിയുന്നതു ഉപകാരം ചെയ്യും അഭ്യാസം മകളിലും തങ്ങ
ളിടു ഭിവം മറന്നുകളിൽനിന്നും. ഇതുപോൾ അവക്കുടെ ഭിവം
മാച്ചുകളിൽനിന്നും വാ എന്ന തോന്തം. അന്തരൂഹ സ്വന്ത
മാക്ഷണം. അവക്കുടെ ഭിവം നിക്ഷണം. എല്ലിയവരിൽ
എല്ലപ്പോഴും ദിവസം എന്ന ദേവം മുദ്രസ്തരണത്തിൽ അ
വക്കുടെ ചെവിയിൽ മന്ത്രിച്ചുവോ എന്ന തോന്തം.

ഭവാനി നാടോരാജ്യക്കാരുടെ അമ്മയായിരുന്നതി
നാപുരമേ ബാഗാളിരാജ്യക്കാരുടെ അമ്മയുമായിരുന്നീൻ.



പ്രത്യാം അദ്ധ്യായം.

ഭവാനി മകാളിയിച്ചു ചിലപ്പോൾ ഗംഗാതീരത്തി
ലും വഡക്കാരത്തിലും ചിലപ്പോൾ നാടോരിലും പാ
ത്തുവന്ന ഏകിലും അവളുടെ പ്രഭു നാലുദിക്കിലും പതി
ത്തിരുന്നു. എവിടെവീം ജീണ്ടിച്ചു ക്ഷേത്രങ്ങൾ ഉണ്ടും
നു കേടുവോ, തലക്ഷണംതന്നെ അവയുടെ ജീണ്ടിന്റെല്ലാരു

ഞം ചെയ്യാൻ ഭോഗി കല്പന കൊടുത്തു. പുജകൾ നി വേദ്യത്തിനാ വേണ്ട ഏപ്പുചുകൾ ചെയ്തു.

തന്റെ രാജുവാസികൾക്കു വിദ്യാഭ്യാസം ലഭിക്കേണ്ട തിന്ന മഹാരാജി ഉപാധ്യായന്മാരു നിയുക്തികളും പദ്ധതിക്രമങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു. വിധവകളുടെ ക്ഷുദ്ധപ്രാർഥകൾ കുട്ടി അവക്കണ്ഠാമായി ശംഗാതി രഞ്ചിൽ ഒരു കെട്ടിടം പാനിച്ചിട്ടു. അവിടെ താമസി ക്ഷേമവാസം ചെയ്യു മഹാരാജി നടത്തിവന്നു.

അമ്മായേപ്പുാലേഷ്ഠാ മകളിം രാജക്കമാരിയുടെ കീർത്തി വോഗാളിരാജും ദഴ്വനം പറന്നു. അവളിം അമ്മായ ഘോല പല ലിക്കിലും കൂളിങ്ങൾ കൂഴിപ്പിക്കുകയും ക്ഷേത്രങ്ങൾ പാനി ചെയ്തിരിക്കുവായിരിന്നിന്ന്.

കൈ ദിവസം മഹാരാജിയുടെ വസ്ത്രങ്ങളിൽ സ്റ്റോൺ തന്മാരാ ഇംഗ്ലീഷ് പറഞ്ഞു:—“അംഗീ! ഇതു വലിയ രാജു മേലിൽ ഭോപ്പാൻ ആരാജം പ്രാപ്തതോ? മഹാരാജാവിന്റെ ശ്രാംകാ കൂഴിക്കാൻ ആരാജം പ്രാപ്തതോ?”

മഹാരാജി പറഞ്ഞു:—യോഗ്രഹാ ഒരു കൂട്ടിയ കിട്ടിയാൽ ഞാൻ അവബന്ധിപ്പിച്ചുതുന്നതു സ്വീകരിക്കാം.”

പല അന്തേപ്പണംങ്ങൾ “കൂഴിച്ചുപോശാ മഹാരാജി ആട്ടഗ്രാമത്തിലെ കൂഡ്യൻ എന്ന കൂട്ടിയു ദാതരക്കുത്തു.

ബംഗാളിന്തിൽ അക്കാലത്തു വലിയ കൂഴിപ്പാശളിം തിരുന്നു. സുരാജാദൗ്യം അദ്ദുർബല ബംഗാളിന്തിലെ നവാഖായിരുന്നു. പല കാരണങ്ങൾക്കുണ്ടാ രാജുങ്ങൾ പ്രധാനികൾ അഞ്ചാളുടെ ശത്രുപാശയിരുന്നു. ചിലർ ത്രണമിക്കുത്തന്നെ നവാഖാവിന്റെ പദ്ധതി കിട്ടാമെന്നു

ഈ ഉദ്ദേശത്തോട്ടി സുരാജഗഭളിക്ക എതിരായിനിന്. ഒന്നാധിപരായ മീൻ ജാമർ യവാബിനീൻറെ വസ്തുവായിരുന്ന ഏകിലും യവാബിനീൻറെ വിരോധികളിൽ പ്രധാനി അയാൾത്തെന്ന ആര്ഥിരുന്നു.

ങങ ദിവസം ഡാക്കാ രാജാവായ രാജവല്ലഭന്റെ ഒരു ദിവസത്തിലും മാറ്റാക ദിവസം ഉമീഡാദനീനും വീട്ടിലും വേറെ ഒരു ദിവസം മീൻ ജാമരാട വീട്ടിലും ആ ശി മീൻ ജാമരാട അക്കാഴ്ചയെ കുട്ടാളികളും ഗ്രാമത്തരുടെ അവ പോചിച്ചതുടങ്ങി. നാലിയമഹാരാജാവായ കൃഷ്ണപ്രഭനും ഭവനക്കിൽ ഒരു സം കൂടി. ബംഗാളുട്ടിപ്പ പ്രധാനി കളായ പ്രഭുക്കന്മാരാല്ലോ ഈ ഗ്രാമ സ്ഥിരേശ ക്ഷേമിക്ക പ്രേക്ഷിക്കാൻ. ഈത്തല്ലോ കേട്ട മഹാബി ഭവാനി ആ സ ഭക്ഷിലേശ ശംഖവള്ളും സാരിയും സിന്ധുരവും അയച്ച കൊട്ടത്തിനാം ഏറ്റവും ജനറുന്നിരുന്നു.

മഹാബാണിയുടെ കാഴ്ചപ്പുണ്ണം കണ്ണു ശോപാലഭാ സ്ഥാനം പാഠത്താഃ—“മഹാരാജാഭേ! ഈനി വേജാ ക്രാം ചെയ്യണാം. ഈ ശംഖവള്ളും സാരി സിന്ധുരവും ധരിച്ച അന്തിപ്പാശത്തിനുള്ളിലേശ പോതാച്ചും പുതഞ്ചന്മാരാജന്ന നു ദിനമിന്തിട്ടു കാഞ്ഞമില്ല.” സഭാവാസികൾ ഭാഗാധ കൂളിയാക്കി ഏകിലും കൃഷ്ണപ്രഭമഹാരാജാവിനു കാഞ്ഞാ മനസ്സിലായി. മഹാബാണി ഭവാനി സിംഹിനി യാണോ!

കുടത്തരുടെ മലമായിട്ടു പൂണിയിൽവരച്ച ഒ ദിവസായി. ഇംഗ്രീഷുകാരാ മൊഗളനാഞ്ചാ തമ്മിലും, മൊഗളനാഞ്ചാ മൊഗളനാഞ്ചാ തമ്മിച്ചു, ദിനത്തെക്കും നൊ ഗളിനാഞ്ചാ തമ്മിലും നടന്ന ആ യുദ്ധം വലിയ യുദ്ധത്തിനി

കനിപ്പ് എക്കിലും അതിന്റെ മഹാ വളരെ വലുതായിരുന്നു. നവാദിന്റെ സേതാധിചനായ മീൻ ജാഹൻ ദ വാദിന്റെ ഏതിരാളികളായ ഇംഗ്ലീഷുകാരോട് യോജിച്ചു നബാദ് തോറുപോകി. അശ്രൂഹാ തടവിലും ഒപ്പുകൂട്ടുകൾ കൂടി തൊഴുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശത്രുക്കൾ അദ്ദേഹത്തെ കൊന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശവശ്രീം കൂട്ടണം കൂട്ടണമാക്കി നടക്കി അനുസ്ഥാനത്തു കയറിവെച്ചു ദിവാദാതിലുള്ള ഹിരാത്രകളിൽക്കൂടി അനന്തര നടത്തി ചെയ്തു!

അന്നു മുതൽക്കേ മൊഡാളിരാജ്യം ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ശാസനയിന്കീഴിലും അവരുടെ കൂദാശ ചെയ്തു. അശാലപ്പെട്ട അവരുടെ കൂദാശ ചെയ്തു. വിളിച്ചിങ്ങന്ത്. പൂശിയിലെ യുദ്ധ തതിന്നശേഷം ബന്ധുവിൽക്കുവെച്ചു യുദ്ധംഭാഗി. അതിലും ഇംഗ്ലീഷുകാർ ജയിച്ചു. അശാലപ്പെട്ട നാലു ദിക്കിലും വലിച്ച കഴപ്പുങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നുണ്ടായി. പുതിയ രാജാവിന്റെ ചുതിയ ദിനമങ്ങൾ നടപ്പിലായിരുന്നുണ്ടായി. പുതിയ രാജാവിന്റെ മഹാഭാരതത്തിൽ പ്രചാരം തുടങ്ങി. മഹാബാണി ചോദി ഗ്രീക്കായിരുന്നു എക്കിലും തന്റെ അസാധാരണവും പ്രാഥിക്കാണ്ടു അപ്പോഴും തന്റെ രാജ്യം നില്പിച്ചുണ്ടു. എന്നാൽ വിശാലമായ ആരു രാജ്യങ്ങളിൽ വിസ്താരം ക്രമത്തിൽ ചുരുക്കിവന്നു. കടക്കാൻ ഇതു നാഴോരാജ്യം ഉടൻതെ മൊഡാളിന്തിൽ അദ്ദേഹം ചെരുരാജ്യങ്ങളായിത്തീർന്നു. മഹാബാണി തന്റെ കത്തവ്യമായുള്ളത്തിന്തിനിന്നും കൊണ്ടുപോലും തെറ്റിനടന്നു. റാണിയുടെ പുംകാഞ്ഞങ്ങളെല്ലാം മന്ത്രിയായ ദയാരാമനാം അക്കൗള്ളുടെ കാഞ്ഞങ്ങളെല്ലാം രാജക്കമാരിയും നടത്തിവന്നു.

എന്നാൽ രാജുക്കിൽ വലിയ ഭക്തിക്ഷം ഉണ്ടായിരുത്തിന്തു കൊണ്ട് സ്വന്നം സ്വദേശായ വാഗ്യാളരജ്ഞാ ചൊടിഭോഗമായിരുത്തിന്തു. ആ കമ ഇനിയത്തെ അല്പ്പായത്തിൽ പറയാം.



പതിനൊന്നാം അല്പ്പായം.



ആകാശത്തിലെ മേലാ ആകാശത്തിൽക്കുണ്ടാ തന്ത്രികൾക്കുണ്ടായപ്പെട്ടു. കാററ്റു പൊങ്കാൻ. വെളിലും പ്രകാശിക്കുന്നു. ആകാശത്തിൽതന്നെ ലയിക്കുണ്ടും ചെയ്യുന്നു. ഒരു തുളി മഴ പെയ്യുന്നില്ല. വെളിലിന്നും ചുട്ടുകൊണ്ടു കൂടിയാളിലും കിണകുളിലും ഉള്ള വെള്ളം ദിവസം വററി. നാലു തികിലും ജനങ്ങളിടെ ആത്മയാം ദിവസി. ഹിന്തു ശർഡ ശൈവബിംബത്തിൽ കടകടമായി പാലഭിഷ്ടകംചെയ്യു. മുസൽമാനുകൾ അവരുടെ അംഗീകാരം ചെയ്യുന്നും കൈയ്യോരം കൈവെച്ചു. ഏ നീറ്റം മഴ പെയ്യില്ല. വെള്ളം—വെള്ളം—ങ്ങൾ തുളിവെള്ളം! എന്ന ശബ്ദമേ കേരിക്കാനുള്ളി. എല്ലാവരും ആകാശത്തിലേക്കു യോക്കി കൈകൂളിപ്പാ തൊണ്ടയിടരിക്കാണ്ടു, “ഹോ ജഗതിശ്വര! കരാച്ചു വെള്ളം തരണേ. പ്രാണനെ രക്ഷിക്കുണ്ടോ” എന്ന നിലവിളിച്ചുതുടങ്കി.

ങ്ങൾ വിവസമക്കിലും മഴ പെയ്യില്ല. കത്രിശാവാം അനാഘ്യാം കരിങ്ങുപോയി. ജനങ്ങൾ അക്കാലത്തു കൈ നേരം മാറ്റുമെ ക്ഷേമിച്ചുള്ളി. ആപര്ക്കാലത്തിലേക്കു വേണ്ടി കൈ നേരത്തെ ക്ഷേമനത്തിനാളുള്ള അരി എല്ലാം

അം സുക്ഷ്മിച്ചിങ്ങനും. അതും അവസാനിച്ചു. ഇല്ലി ജന ഒപ്പം എറ്റു ചെഞ്ഞും!

സുമ്പളൻറെ ചുട്ട് വെയിൽ തീരോബിച്ചയാറിശ്ശേഡാ ലെ അസംഖ്യമായിരിക്കുന്നു. നാട്ടിപ്പല്ലൂം ചുട്ടക്കാറു വീ തുനു. ഒരു ഗുംഭാനിൽ തീപ്പിടിക്കുന്നു. പത്രം ഗുമ ഒപ്പം ഭൂമായിത്തീങ്ങനും. പത്രായങ്ങളിൽ നിന്മിൽ നു നൈല്യ് വെള്ളു കേടുവനും. അദ്ദേഹാനുരാ ജനങ്ങൾ രലഭിൽ തല്ലി ഭാവിളി തുട്ടുണ്ട്!

അപ്പോൾ അച്ചുനമ്മാർ തങ്ങളുടെ മക്കലെ വിറു തുടങ്ങി. എന്നാൽ വാങ്ങാൻ ആളുകൾ നന്നു ചുജ കൂണു. ഒരു കുട്ടിയുടെ വിച അംഗുരപ്പിക്കയാണ്. അതു കൊടുത്തു കുട്ടിയെ വാങ്ങാൻ ആരാമില്ല! തങ്ങൾാക്കുതെനു ശ്ശുക്കാൻ ഒന്നു കിട്ടാതിരിക്കും അന്ത്യംനുറു കുട്ടിയെ വി ടിൽ കൊണ്ടുവന്നു ആരാറും പോറവേംാ? ധാന്യങ്ങളും ഫൂം അവസാനിച്ചപ്പോൾ ജനങ്ങൾം ശത്രുന്നാമില്ലാതെ മലങ്ങളം കിഴങ്ങുകളും ശ്ശുചുതുടങ്ങി. അതും അവസാ നിച്ചപ്പോടു വുക്കുന്നട്ടുടെ ഇലകൾ തിന്നുതുടങ്ങി. “ചോ ര തരണേ! ചോര തരണേ! പ്രാണം ചോക്കും” എന്ന ശ്ശേഷം നാലു ദിക്കിലും മുള്ളി. എന്നാൽ ആർ ആക്കം ചോര കൊടുക്കം? ദേശാവു ഭായ്യും ഉപേക്ഷിച്ചു. കുട്ടി യെ വിശ്രദിത്വം അനു കാടിപ്പോയി. സോദാൻ സോ ദരംനു കാഴ്ത്തു ഒന്തുക്കിപ്പിടിച്ചു അവന്റെ വാക്കിലിട്ടിൽ നു ശ്ശുനാസാധനാ വിച്ചുതിയെടുത്തു ക്കുണ്ണം കഴിച്ചു!

ശ്ശുനാപദാത്മങ്ങളും തീന്തപ്പോൾ മരംഞ്ഞും ആ നന്നാരായിത്തീൻ. അവരുടെ എല്ലുകൾ പുഞ്ഞേരുകൾ തുറിച്ചു. കണ്ണിടിക്കുംാ ജീവസ്സില്ലാതായി. കണ്ണു കാ

ണ്ടിൽ പോകി. അവർ ധരിച്ചിരന്ന ജീണ്ട്രസിഡേഷ ആ കിരം തുള്ളുണ്ട്. പരമ്പരയെ തലച്ചടി കാറാളും വീശി കൊണ്ടിരുന്നു. അന്നാ തരണേ! അന്നാ തരണേ! എന്ന പരംതൂക്കാണ്ടു ജനങ്ങൾ ഗ്രാമങ്ങളാം നഗരങ്ങളാം പാതയുടുടങ്കി. ചിലർ വഴിയിൽ വീണമരിച്ചു. പിന്നു ലെ വന്നവർ മരിച്ചുകൂട്ടുവരുടെ മാംസം തിന്റെ സ്ത്രീ. അക്കാലത്തു മനച്ചുറ മനച്ചുതപം ഇല്ലാതായി— അവർ രാക്ഷസന്മാരായിത്തീന്ന്!

മഹാരാജി ഭൂമി എറാവും വ്യാകലയായിത്തീ ന്. അരുന്ധകായിരം ഒന്നും രാജധാനിയെ ചുറി കൊണ്ട് “അമേശ! അമേശ!—അമേശ എവിടെയാണ്—തെ ഒപ്പം കേഷം തരണേ!” എന്നിങ്ങിനെ ദീനസ്ഥര തതിൽ പാതയും അവരുടെ ഏതുകാലിനിലെ രക്താ കണ്ണിരായിത്തീന്ന്. കണ്ണിൽനിന്നു ധാരധാരായായി വീണതുടങ്കി. “ഇവിടെ ആരെല്ലാമുണ്ടോ അവരെല്ലാം അന്നാസത്തിന്നായി സഹായം ചെയ്യണം. എൻ്റോ ഭവനത്തിൽ ഒരു നെൽമരി ഉള്ള കാലങ്ങളാളം എൻ്റോ സർത്താന്നുംകും കേഷം കൊടുക്കാതിരിക്കാൻ പാടില്ല” എന്ന മഹാരാജി കല്പന കൊടുത്തു.

നാഞ്ചാരാജുട്ടിൽ അന്നാസതും തുടങ്കി. രാസ്തയിൽ ഒരുപോലെ ചോര കൊടുപ്പിക്കലായിരുന്നു മഹാരാജിയുടെ ജോലി. വള്ളം ദിവസം ഇങ്ങിനെ കഴിത്തു. എന്നിട്ടും മഹാരാജിയുടെ ഇം മുതം അവസാനിച്ചില്ല! പരിയരിക്കാണ്ടുള്ള നിവെല്ലും കൂടി മഹാരാജി കേൾച്ചി സ്ഥി. “അതും സാധ്യമിക്കു കൊടുക്കുക—തൊൻ ഒരു തു

മുളി ഗാഗാജലം കഴിച്ചു ജീവിച്ചുകൊള്ളാം” എന്ന ഉറങ്ങൽ.

എല്ലാവരും ഇങ്ങിനെ പറത്തു:— “അമു എന്തുണ്ട് ചെയ്യുന്നതോ! അമുഖം പ്രാണനും രക്ഷിച്ചാലും! ഇങ്ങിനെ പട്ടിഞ്ഞി കിടന്നാൽ ശരീരം എത്രകാലം നിലനില്ക്കും” അംപ്പാർ അവർ വസ്തുതിഞ്ഞാ അഹരാക്കാണ്ടു കണ്ണിൽ തുടച്ചു പറത്തു:— “ഈ ശരീരം പോകാൻ വേണ്ടും. എന്നും അരാനകായിരാം സന്താനങ്ങൾം പട്ടിഞ്ഞി കിടന്ന മരിക്കുന്നു. അതു കണ്ണിട്ടു തോന്തു ജീവിച്ചിരിക്കുകയോളും”

ഇങ്ങിനെ രാജുമാസം കഴിത്തു. മനു പറത്തു:— “അമേഖ! ഈ കാലത്തു ജനങ്ങൾക്കും ജീവിച്ചിരിക്കാൻ തെരഞ്ഞെടുക്കാം. രാജഭരണാരത്തിൽ പണമില്ലാതായി. ഒല്ലോ അരിയുമെല്ലാം കൊടുത്തുകഴിത്തു—ഈനി എന്താണുപായം!”

മക്രോട്ടക്കുടി ആലോചന ചെയ്യിരുഷേം ഭോഗി പറത്തു:— “ഈതാ എന്നും മുത്തുഡാവ ഇതാ എന്നും സപ്പണ്ണിവളിക്കാൻ. തന്നും രണ്ടുപേരുടുമ്പും സകല ആദ്ദോണ ഷൈറ്റം വില്ലുക. സപ്പണ്ണപ്പാതുകൾ, വെള്ളിപ്പാതുകൾ, പിച്ചുപ്പാതുകൾ മുതലായതെല്ലാം വില്ലുക. അതെല്ലാം വിറക എവിടെ നിന്നുക്കിലും അരി വാങ്ങിക്കാണ്ടുവരും. എന്നും സന്താനങ്ങൾം ജീവിക്കാംരാക്കും.”

മനു കൈക്കുപ്പി അവിടെനിന്നുപോയി. അതെ കായിരാം സ്രീപുരുഷന്മാർ ഏകപൊക്കിക്കാണ്ടു “അമധ്യ യ അന്നവുണ്ടാണെന്നും അമുഖം ഭോഗി ജീവിക്കാം

ടേ!“ എന്ന അപ്പുവിളിച്ച്. അപ്പുവിളിക്കാണ്ട ജലവും സമലവും ഇളക്കിമറിഞ്ഞെ. നാശകാര നാഹാ മഴങ്ങി അതു സമയത്തു മഹാരാജി പൂജയുണ്ടിൽ മോന്തായിരുന്നു കൈക്കളിലും ഇളിയെ പ്രായമിച്ചതുടങ്ങി:— “ഭദ്രേ ഭദ്രീ നാശിനി! ശശ്രിയിണാക്കിത്തരുന്നോ— ശശ്രിയിണാക്കി തയ്യാറുന്നോ— എന്നോ സന്താനങ്ങാളു രക്ഷിക്കുന്നോ.” അം പ്ലോർ റാണിച്ചാട കണ്ണിൽ വെള്ളം നിബന്ധനയാണെന്നു മുകിത്തുടങ്ങി.

അതു ദിക്കിക്കു 2.0ലം അവസാനിച്ചപ്പോൾ ബംഗാളിലും ശ്രേണിക്കാലിന്തിന് ഗ. വയലുകളിൽ തൃശ്ശി ചെല്ലുന്ന് അതുകൂടിപ്പു. വീടുകളിൽ താഴവിശ്വാസ് അള്ളകളിലും. വാസ്തവം നെയ്യാൻ ചെയ്തുകാരിലും. കൂച്ചുവടം ചെയ്യാൻ അതുകൂടിപ്പു. സസ്യസ്ഥാപനിയോടുടർന്നിരുന്ന ബംഗാളാജുത്തിലെ പല പ്രദേശങ്ങളിൽ കാടാൻഡിന്തിന്. അതു കാടുകൾ നാലി, കരടി മതലായ ഹാസ്യാജ്ഞാഖാക്കാ ണ്ട നിറവന്തു. കാട്ടാഖകൾ തുടക്കായിരുന്നു അവയിൽ സംബന്ധിക്കുന്നു. അതു കാട്ടിൽത്തുടട സംബന്ധിക്കാൻ അതുകൂടി സാധിക്കും.

കൈ കാലാര്ത്തം എവിടെ ഗ്രഹ സമയാക്കെടുവുന്നതിനു റിയ ഗ്രഹങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നുവോ അതു ഗ്രഹങ്ങളിടെ ഭൂരി അതിന്റെക്കൂട്ടം പെൻഡിക്കട്ടം കൂളിക്കുകയും കൈകൊട്ടി ഒത്തു വെക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നുവോ അവിടെ തെള്ളം മഹാ ശ്രേണിക്കാലിന്തിന്, അതു ഗ്രഹങ്ങളിടെ ഉള്ളിൽ കടവാതിലുകൾ തുടരിക്കുന്നുവോ. കൈ കാലാര്ത്തം കാറാറാനു അടിയിരുന്ന വിളവു നിറവെന്നു വയലുകൾ കാട്ട പിടിച്ചു നെടും തരിശായിന്തിന്. കൈ കാലാര്ത്തം എവിടോരു മുഖ്യത്തിനാളുണ്ടിൽ ശാംബവനാഭ മഴങ്ങുകയും

അവാലു ഒളിൽ ലീപാംബായ നടക്കകയും ചെയ്തിരുന്നു
വോ അവിടെ ഒരു അതാളക്കിലും താമസിച്ചിരുന്നില്ല.

ഈ ഭംഗിക്കം അവസാനിച്ചതിനുശേഷം വളരെ
നാൽക്കു മഹാബാണി ഭവാനി രാജ്യാ ഭരിച്ചുവന്നിരുന്നു.

ഭാരതത്തിലെ

പാറ്റണടം അവലും

ശാർക്കാലത്തിലെ നിർമ്മദായ ആകാശം സുച്ചു
കിരണങ്ങൾ തട്ടി ശോഭിക്കുന്നു. പുഞ്ചങ്ങളുടെ ബാശാള്ളും
വഹിച്ചു മന്ദാരത്തിൽ വിന്നുന്നു. ഒരു വീട്ടിൽ വാളുംലോ
ഷം തീടുന്നു. മഹാബാഞ്ചിട്ടിൽ മോമരും നടക്കുന്നു. മോ
മത്തിനും പുകയും ധൂപത്തിനും ഗസ്യവും നാലു തിക്കി
ലും വ്യാപിക്കുന്നു. ബുംബാളത്തിലെ വീടുകൾക്കുംതാഴെ എല്ലാ
തൊങ്ക സുവിശ്വാ എല്ലാതൊങ്ക അതനുഡവും, പീട്ടമന്മാർ
അനുഭവിക്കുന്നു! പരിഞ്ഞ കൈകകളിൽ ആയുധം ധരിച്ചു സിം
ഹത്തിനുമേൽ കാലുകൾ ബെച്ചു ഭൂർജ്ജാമാതാവ് വീടു
കൾക്കുംതാഴെ ശോഭിക്കുന്നു. അവളുടെ കുറിടം തിളങ്കുന്നു.
കയ്യിൽ പിടിച്ചു വാദം കളിമിന്നുന്നു. അഞ്ചു അഞ്ചു അഞ്ചു
രാജ്യങ്ങൾ നോക്കി ചിരിക്കുന്നു. അവക്കുടെ മാറിടം ഒരു
ലംകാന്ത പിള്ളക്കുന്നു.

അന്നവെള്ള കാലം മുന്നി വരുമോടു അശാലപ്പെട്ട വീടു
കൾക്കുംതാഴെ ഭൂർജ്ജയും ഗ്രാമങ്ങൾക്കുംതാഴെ മരംമാറ്റവു
ഞ്ഞുന്ന കൊണ്ടാടിക്കുന്നു. മുപ്പുംബി കണ്ണും രണ്ണും വീ
ടുകളിൽ ഭൂർജ്ജാട പ്രതിമ ഭർപ്പുംമായി കാണാം. എല്ലാം

ലും ജനങ്ങളുടെ ശത്രുവാദം അനുഭാവം ഇന്നും ഒരുപോലെ പ്രതിഗാനം ചെയ്യാണ്. പുജാഗ്രഹത്തിൽനിന്നുണ്ടാവുന്ന മധ്യാഹ്നം നാ കേട്ട ജനങ്ങൾ മതിമാക്കുന്നു. അംഗീഖാട പ്രസാദം ധരിച്ച ഇന്നും പരിപ്രകാർ അനുനാദത്തിൽ ഉണ്ടും. ഒരു കാലത്തിലെ ദ്രോഷുജാകാലത്തു വാംഗാളിത്തിലെ മിഥും ക്ലൈം മുംബാനും അനുനാദത്തിൽ ഒരുപോലെ അതുവും ഇംഗ്ലീഷുകയും ആയാം അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

നാഡാരിലെ രാജധാനിയിൽ മഹാപുശ്ചരംബേണം ഒരുക്കങ്ങൾം ദേഹാശ്വരായി തൃടിയിരിക്കുന്നു. പ്രത്തി കൈകുളാട്ടുട്ടിയ ദ്രോം പ്രത്തി കൈകുമിംകൊണ്ടും അനുനാദത്തു ദിക്കിൽ കൊടുക്കുകയും തീനുന്നായെട കണ്ണിൽ തുടച്ചുകളിയു കയ്യം ചെയ്യുന്നതുപോലെ കാണുപ്പുട്ടു. അനേകാം ഭൗതികമായി മതികർം അവിടെ വന്നിരുന്നു. മഹാബാണി അവക്കം റോബ്‌വും വൈളകളും സിന്ററവും കൊടുത്തു. അവരെ പട്ടവന്നു ഓരോ ധരിപ്പിച്ചും സപ്ലൈച്ചീസുകാണ്ടും അവക്കാട തലമുടി ചികിത്സി മിന്നക്കി. അനേകാം കുമാരികൾ തുടക്കാളിക്കാരി വിശ്വാസപ്പുടു വന്നുലക്കാരങ്ങൾ ധരിച്ചു ഭക്ഷണത്തിനിന്നിരിക്കുന്നു. മഹാബാണി സപ്രതാ രൈക്കുകാണ്ടു വിളിവി കൊടുത്തു് അവരെ ഭക്ഷിപ്പിക്കുന്നു. രാജാ ദസ്സിൽ അനേകാം ബ്രഹ്മാദിവസം പണ്ണിത്തുംാക്കുട്ടിയിരിക്കുന്നു. രാജാവും അവരോദ്ദേപക്കുമ്പുള്ള വഞ്ചാരനം കൊടുക്കുന്നു.

സപ്തമിജ്ഞം അഞ്ചുമിഡിയും കഴിഞ്ഞു. തവമീറിവസ തതിലെ ചരന്തി അനുമതിച്ചു. ദശമിഡിവസം ദേവിയുടെ പ്രതിമ തലിജലത്തിൽ ആണ്ടുപാണി. ബാംഗാളികൾ കണ്ണിൽ വെള്ളം നിറച്ചു തൊണ്ടിട്ടിക്കൊണ്ടു പാഞ്ഞു:

“അമേഡ! തിരികേ, വാസൻ—ഈനിയും ഇപ്പിധാതരനാ ആസന്നഹാചിരിക്കുണ്ടോ. ഭവതിക്രയ എഴിച്ചു ഞങ്ങൾ യ മാത്രമാണപ്പുലായിത്തിരുത്താനും.”

ഭ്രംപും കഴിഞ്ഞിട്ടു കൂടാ ദിവസമാക്കി. മഹാരാജി ഒരു ദിവസം ബുദ്ധിക്കാളിയും വേദ്ധിക്കാരേശും വിളാച്ചു വരുത്തി പാതയും:—“രാജക്കുമാരനു പ്രായപൂർത്തി വന്നിരി കൊന്ന. രാജുക്കായ്ക്കുള്ളില്ലെന്നു വേണ്ടപോലെ നടത്താരു ഒരു ഹോഗ്രതയും പ്രാപ്തിചും അംശാർക്ക സിലവിച്ചിരിക്കുന്നു. അംശാർക്ക കുറുത്തിൽ രാജും സമപ്പിച്ചു ഞാൻ കാ ശിയിൽ ചോകി താമസിക്കാൻ വിചാരിക്കുന്നു.”

എല്ലാവക്കുടയും കണ്ണിൽ വെള്ളി നിരതയും രാംക്കും കാം പറഞ്ഞാൻ സാധിച്ചില്ല. മഹാരാജി വീ ണ്ണും പാതയും:—“രാമക്കുണ്ണി ഒ ചെരുപ്പുണ്ടും”. നിങ്ങൾ അംശാർക്ക ബുദ്ധി ഉച്ചേരിച്ചുകൊടുക്കുന്നും. ദേഹത്തും ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്നും. ബാഹ്യാന്തരിൽ ഇപ്പോൾ പുതി യ രാജാവാനും”. എന്നും അദിപ്രായവും അവരുടെ അ ദിപ്രായവും തമിൽ ചോളിക്കുന്നില്ല. അതു നിങ്ങൾക്കു അറിയാമല്ലോ. എന്നും രാജുന്തിരപ്പെ എതാനം ജില്ല കുറം അവർ കൈവാരലപ്പെട്ടതിനീക്കുണ്ടുണ്ടു. ഇനിയും അ ഞിനെതന്നെവന്ന കൂട്ടം പരിയതു ഉടച്ചു പുതിയതു വാ ക്കുന്നും.”

എല്ലാവക്കും പാതയും:—“അമേഡ! ഭവതി ഇതു സമയ തു ചോക്കാൽ ഞങ്ങൾ ആരുടെ വലശക്കാണ്ട് രാജും റ ക്കു മെംഡ്”

മഹാരാജി ദൗണ്ടലും പാതയും:—“പഴയത്” ഇ

ലൂഹരിക്കാൻ. പുതിയതു ഉണ്ടാക്കിനാ, ഇതാണ് ലോകിൽ തനിലെ നിയമം. തവഞ്ചിത്തെ ധർമ്മം ഉണ്ട്. അതിനും നേരെ നോക്കിയാലും ധർമ്മം നിങ്ങളിൽ വഴിക്കാട്ടിത്തുണ്ട്. നാദോരാജ്യത്തിലെ ഭാരതീയരാജ്യത്തിലെ കണ്ണിൽനിന്നും വെള്ളം വരാതിരിക്കാൻ നിങ്ങൾ ശ്രദ്ധവെക്കണാം. അതി മിക്കർ ആശാഖാഗണത്താട്ടുടി തിരിച്ചുപോകാൻ ഇടയുണ്ടെങ്കിൽ. പ്രജകൾക്കു സുവമാണി കാഥം കഴിപ്പാൻ വേണ്ട എപ്പുംകുറബു ചെയ്യേക്കാട്ടക്കണം.”

* * * *

മഹാരാജിയുടെ കാലിയാത്രഭരണം സമയം അടുത്തുണ്ടി. നാദോരാജ്യക്കാർ മഹാരാജാം പുറപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതു ബാലവും കരണ്ടുതുടങ്കി. “അമേഖ! അമേഖ! അവിടുന്ന എപ്പിടക്കാൻ” പോകുന്നത്. തെങ്ങങ്ങളുടെ കണ്ണിലുണ്ടിയും ദാഡിവുമായ അവിടുന്ന് എങ്ങോട്ടുന്ന് പോകുന്നത്? തിരികേ വരണ്ണോ! തിരികേ വരണ്ണോ!”

മഹാരാജിയുടെ കണ്ണിലും വെള്ളം നിറങ്ങു. എന്നാൽ റാണായുടെ സകല്പത്തിനു മാറ്റാ ഉണ്ടായില്ല. രാജധാനിയിലെ വൺപിക്കർ തുടം തുടമാണി യാത്രാണി. വാദ്രാജാശംഖരിം മുഴങ്കി. സ്രീപുരുഷരാർ നദിയുടെ തീരത്തിൽത്തുടട പാണ്ടാതുടങ്കി. ചിലർ വെള്ളത്തിൽ ചാടി വൺപിടിച്ചുകൊട്ടു പാണ്ടഃ—അമേഖ! മടങ്കി വരണ്ണോ! അവിടുന്ന തെങ്ങങ്ങളുടെ അന്നപൂണ്ടിശാഖാം! അവിടുന്ന തെങ്ങങ്ങളുടെ ജഗദ്ധാതുക്യാം. തെങ്ങങ്ങളെ ആരിൽ താമസിച്ചുണ്ട് അവിടുന്ന പോകുന്നത്? അമുഖ മടങ്കണോ?”

അമധ്യായ ഭവാനി അഞ്ചവണ്ണ മടങ്കിയില്ല. വസ്തു

അങ്കും അനുഭവണങ്കും പശ്ചാവുംജനങ്പിംഗ്രേ കൊട്ടത്തുരക്കാ
ണ്ട റാണി മുഖ്യാട്ട് പോയി. അവർ എടുത്തു ഗ്രാമങ്ങളിൽ
കൂടു യാത്രചെയ്യിരുന്നവോ ആ ഗ്രാമക്കാരെല്ലും കരഞ്ഞ
തുടങ്ങി. അദ്ദേഹം സ്ഥിപ്പുഡിഷ്യമാർ ഭ്രാന്തമാരെ
പ്പോലെ പാഠക്കുടങ്ങി.

എല്ലാവരും പറഞ്ഞതുടങ്ങി:—“കുഞ്ഞം! കുഞ്ഞം! ഞ
ങ്ങൾ ഇപ്പോൾ മാത്രമീനമാരായിത്തിന്ന് വബ്ലോ. അ
മേ! മടങ്ങേ! മടങ്ങേ! തെങ്ങൾ അനുഭവം സിംഹാ
സന്നം തലക്കിലേറാറി യടന്നാക്കാളിയാം.”

ഭാഗിമിന്തി എങ്ങിനെ ഇങ്കരക്ഷപ്പെട്ടിരുത്തുടെ ഏ
ണ്ണം കല്പിക്കാണ്ടു ഒഴുകിപ്പോക്കന്നവോ അങ്ങിനെ മാത്ര
സ്നേഹത്തിന്റെ അമൃതയാം ധന്തിച്ചുകൊണ്ടു വോതിയും
കാശിനിലേക്കു പോയി.

ദേവാലയങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ശബ്ദക്കളിടുന്ന നാദം ഒ
നിശ്ച മുട്ടങ്ങി—“അമ്മ പോവില്ല. കരമ ആയിരം അ
മഹാക്ഷത്തിയം. വെംഗാളികളിടുന്ന വം ക്കർണ്ണാ അ
മ വിള്ളുന്നിക്കൊണ്ടിരിക്കം. വെംഗാളികൾ ക്കുറുന്നും
നിശ്ച അവിത്രല്ലായ വോതിരെ പുജിക്കം.”

തുടു.



